

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЖУРНАЛ КУРАТОРА

_____ П.І.Б.

ГРУПИ, КУРСУ _____

_____ ФАКУЛЬТЕТУ

_____ 2019 _____ / _____ 2020 _____ навчального року

ЗАПОРІЖЖЯ
2019

Укладачі:

- Бідзіля П.О. - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри суспільних дисциплін, голова Ради з гуманітарної освіти і виховної роботи
- Утюж І.Г. - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри суспільних дисциплін
- Жадько В.А. - доктор філософських наук, професор, професор кафедри суспільних дисциплін, член Ради з гуманітарної освіти і виховної роботи
- Сепетий Д.П. - кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри суспільних дисциплін, член Ради з гуманітарної освіти і виховної роботи
- Спиця Н.В. - кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри суспільних дисциплін, член Ради з гуманітарної освіти і виховної роботи
- Дідик С.С. - кандидат історичних наук, старший викладач кафедри суспільних дисциплін, секретар Ради з гуманітарної освіти і виховної роботи

Затверджено на засіданні Ради з гуманітарної освіти і виховної роботи
протокол №__ від _____ 2019 р.

Затверджено рішенням ЦМР ЗДМУ
Протокол № 1 від 26 вересня 2019 р.

В журналі окремими блоками за встановленими формами має фіксуватися індивідуальна інформація про кожного студента академічної групи. Особиста інформація про студентів не повинна оприлюднюватися і використовується тільки в службових цілях. (Доопрацьована і перероблена версія 2018 р.)

ЗМІСТ

1.	Вступ	4
2.	Сутність навчально-освітнього виховання	4
3.	Витяг із Закону України «Про вищу освіту»	7
4.	Коментарі до Закону України «Про вищу освіту»	11
5.	Нормативно-правова основа організаційно-виховної роботи	17
6.	Положення про наставника (куратора) академічної групи	19
7.	Пам'ятка наставнику	23
8.	Методичні рекомендації наставнику (куратору) академічної групи	24
9.	Методичні рекомендації студенту при підготовці до занять з навчальних дисциплін	29
10.	Волонтерська діяльність	32
11.	Основні дані про студентів групи	33
12.	Плани роботи куратора	39
13.	Відвідування студентами кураторських годин, виховних заходів	41
14.	Збори академічних груп	43
15.	Заохочення і стягнення	45
16.	Відвідування гуртожитків	47
17.	Замітки куратора групи	49
18.	Зауваження до роботи куратора	51
19.	Зразки соціологічних анкет для кураторів і студентів	52
20.	Знамені дати, події, ювілеї на 2019 – 2020 навчальний рік	59
21.	Пам'ятні події в історії української медицини	64
22.	Пам'ятні дати в історії українського народу	65
23.	Пам'ятні дати з історії Запорізького державного медичного університету	69
24.	Наказ «Про призначення кураторів груп та кафедр, відповідальних за курси і земляцтва»	72
25.	Склад ради з гуманітарної освіти та виховної роботи	80

ВСТУП

Запорізький державний медичний університет – сучасний навчальний заклад IV-го рівня акредитації. Згідно з Законами «Про освіту», «Про вищу освіту» метою освіти є всебічний розвиток особистості, її інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, збагачення інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу України, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку країни.

Університет успішно виконує завдання підготовки висококваліфікованих фахівців для практичної охорони здоров'я та фармації, здійснює на високому рівні освітньо-виховну та науково-дослідну роботу. Випускники університету плідно працюють у всіх регіонах України і в понад ста зарубіжних країнах. Розвиваються освітні та наукові зв'язки із закладами вищої освіти та науковими установами медичної галузі України та зарубіжжя.

Запорізький державний медичний університет має високий науково-педагогічний потенціал. В університеті працює 131 доктор наук, 487 кандидатів наук. Освітній процес на додипломному та післядипломному етапах підготовки здійснюється на восьми факультетах:

- першому медичному;
- другому медичному;
- третьому медичному;
- першому фармацевтичному (денна форма навчання);
- другому фармацевтичному (заочна форма навчання);
- першому міжнародному;
- другому міжнародному;
- факультеті післядипломної освіти.

Вітчизняні та іноземні студенти в ЗДМУ мають можливість здобути вищу освіту за спеціальностями: «Медицина», «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Стоматологія», «Фармація, промислова фармація», «Фармація», «Технології парфумерно-косметичних засобів» (спеціаліст та магістр), «Технології діагностики та лікування», «Лабораторна діагностика» (бакалавр, магістр) та за новою спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» (бакалавр).

Серед співробітників університету 1 академік НАМН України, 1 член-кореспондент НАН України, академік Академії наук вищої школи України і член-кореспондент національної академії правових наук України, 57 членів міжнародних Академій наук і міжнародних наукових товариств, 6 заслужених діячів науки і техніки України, 6 заслужених лікарів України, 4 лауреати Державної премії України, 5 лауреатів премій НАМН України, 2 лауреати премії Президента України для молодих учених, 2 лауреати премії Кабінету Міністрів України, 7 стипендіатів Кабінету Міністрів України для молодих учених, 2 стипендіати довічних державних стипендій Президента України видатним діячам охорони здоров'я, 2 відмінники освіти, 2 заслужених тренери, 1 заслужений журналіст України, 6 майстрів спорту, 2 заслужених працівники освіти.

В університеті успішно діють 16 широковідомих в Україні та за її межами оригінальних наукових шкіл у сфері фундаментальних досліджень, клінічної медицини і фармації.

СУТНІСТЬ НАВЧАЛЬНО-ОСВІТНЬОГО ВИХОВАННЯ

Закон України «Про вищу освіту» у Статті 47 п.1 зазначає: «Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у вищому навчальному закладі (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та

інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості».

Виходячи з цього, професорсько-викладацький склад як провідна діалектична протилежність в освітньо-пізнавальній взаємодії зі студентами, в якості свого нормативно-правового зобов'язання має діяти не лише як суб'єкт передачі знань, маючи перед собою аудиторію всього лише як об'єкт їх сприйняття. В першу чергу кожен викладач має діяти як організатор суб'єкт-суб'єктної взаємодії. У цьому суть навчально-освітнього виховання. А саме: слід, використовуючи власний науковий, пізнавально-дослідницький, просвітницько-викладацький та педагогічний і життєвий досвід, намагатись вплинути на творчий потенціал студентства таким чином, щоб реалізувати відомий вислів про те, що успіх в цій справі досягається тим, що учні перевершують у своїх досягненнях своїх вчителів, наставників.

У наведеній статті чітко зазначаються всі складові такого розуміння виховного процесу. Ми не бачимо в ній того розуміння виховання, освіти й навчання, яке тяжіло над працівниками освіти в радянську добу, коли домінувала ленінська теза про повне підпорядкування виховного, освітнього й навчального процесу цілям комуністичної моралі. В наш час, коли Україна визначена як правова, демократична держава, слід виходити з того, що студент – це насамперед громадянин як автономний суб'єкт власної розумно-вольової дії, а не об'єкт патерналістського впливу. Єдиною формою **правового** і тому **справедливого**, оскільки, за визначенням, «**право – мірило справедливості**», впливу на свідомість студента є такий, що *санкціонований його доброю волею*, напрямок якої в тому, щоб та категорія людей, яка державою визначена як категорія освітньо-педагогічних працівників, змогла, адже це її **правовий трудовий обов'язок**, за який вона отримує матеріальну винагороду, наукові ступені та вчені звання, сприяти формуванню громадянської правосвідомості.

Ефективність навчально-освітнього виховання має перспективи в тому випадку, коли гармонійно поєднані пізнавальні інтереси обох протилежних сторін – викладача і студента. Тоді об'єктивно наявний внутрішній стимул для формування умінь, спрямованих «на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості». Але такою особистістю має бути викладач, адже лише в такому випадку «силове поле» його духовності здатне потужно впливати на свідомість студентів.

Куратори, як і викладачі загалом, просто зобов'язані виходити не з моральних сентенцій у своєму впливі (в соціальній психології це має назву *мімесису*) на свідомість студентів, а з тих правових норм, які визначають кожну людину як *громадянина*. Варто навести ті положення Конституції України, які зобов'язують до такої взаємодії між людьми. А людина в такому статусі «має право на повагу її достоїнства» (Ст.28), «на свободу та особисту недоторканість» (Ст.29), включно зі світоглядною недоторканістю (!); тому «**НІХТО** не може піддаватись втручанням в його особисте і сімейне життя» (Ст.32); адже «кожному гарантується право на свободу мислі і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань» (Ст.34); «кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і розповсюджувати інформацію усно, письмово або іншим способом – за власним вибором» (Ст.34).

Ось чому виховна робота зі студентами як право-суб'єктними громадянами має вестись виключно через вплив на їх свідомість **всього** комплексу навчальних дисциплін, оскільки всі вони разом, а не лише суспільно-гуманітарні дисципліни, формують «гармонійно розвинену особистість» як ціль освітнього процесу, визначену Законом України «Про вищу школу».

Таким чином, **навчально-освітній процес** – це пошук засобів розкриття пізнавально-дослідницьких здібностей, «схованих», *потенційно присутніх* в душі людини як органі пізнання в якості *сутнісних* сил кожної людини. **Душа** – сукупність потреб та інтересів, які забезпечують існування людини як природно-соціальної істоти. **Духовне виховання** – спрямування душевних потреб та інтересів на об'єкти їх задоволення, їх *актуалізація*.

Звичайно, що це досить складний процес. Справа в тому, що людина є біосоціальною істотою, тому первинним базисом її буття є якраз «сховані» в її тілі – душа завжди втілена в

певну матерію, тому К. Маркс як класик діалектичного й історичного матеріалізму, твори якого мало хто вивчав, стверджував, що «на духові з самого початку лежить прокляття бути обтяженим матерією» – *діяльні сутності*. Від народження вони проявляються у вигляді міфологічного світогляду, що ґрунтується на фантазії, на *озовнішненні* внутрішніх потенцій/сутностей засобами мовлення, проголошення їх. Причому, ці фантазії завжди носять героїчний характер, мають співмірний Всесвіту масштаб. Що зрозуміло: тут духовний потенціал душі *не обтяжений матерією речовини*, а всього лише матерією звуку.

Всі ми родом із дитинства, отже, з міфологічного світогляду. Світогляд, в свою чергу, являє собою форму **самосвідомості, яка мотивує й визначає спосіб** життєдіяльності людини. Звідси завдання дорослих людей, що претендують на статус вихователів, враховувати сутність міфологічного світогляду як первинного, такого, який не слід руйнувати. Чому? – Тому що це сама природа наділила людину творчим потенціалом, оскільки **основа творчості – це фантазія**. Відомий, хоча й переслідуваний в радянські часи, доктор біологічних наук, генетик В.П. Ефроїмсон, посилаючись на авторитет Нобелівського лауреата в галузі медицини (розділ *етології* – вчення про спосіб поведінки вищих стадних тварин, до яких належать і люди-савці) Конрада Лоренца, відзначав: «Навч^{ен}ня, як типово вікове явище, надзвичайно швидкий ріст знань в дитячому віці створені грандіозними силами природного відбору. Дитина до восьми років вже досягає 90% всіх своїх інтелектуальних можливостей. Якщо до цього віку їх не задіяти, не розвинути, не розкрити, є велика вірогідність того, що вони залишаться марно. Звичайно, і весь наступний розвиток, і «доросле» життя людини важливі... Але в принципі у звичному ході речей все наступне життя – це оздоблення тієї будівлі, яка вибудована в дитинстві».

Нескладно побачити, що до нас приходять молоді люди, у свідомості яких домінує міфологічна, а не наукова життєва позиція. Міф – це магічно-героїчна історія людини (філософ №1 в СРСР О.Ф. Лосев, за оцінкою європейських філософів). Міф – це ефект швидкодії, ефект чуда, яке забезпечує реалізацію цілі, ігноруючи час і простір як форми буття матерії. Крім того, характер людини майже повністю заданий генетично. Це відчували вже античні мислителі, що знайшло своє відображення у семантиці слова – з грецької воно означає *тавро, клеймо*. А переклеймування – вже злочин не лише в кримінальному, але ще й значно більшою мірою в громадянському цивільному праві. Саме тому й наведені для взяття не стільки «до уваги», скільки до **поваги**, правові положення Конституції України про свободи. Причому, це стосується не лише студентів, але й самих викладачів.

Таким чином, освітньо-виховний вплив на студентів дуже обмежений. Нам залишається 10% з того, що вже сформовано в дитинстві. Добре, якщо воно залишилось на 90% хоча б у невеликої частини. Адже набуто в ранньому далеко не завжди продовжене як розвиток у школі, родині, суспільному оточенні. Наркоманія, алкоголізм, негативізм, яким зловживають ЗМІ, жорстокість, яку бачимо як у суспільстві, так і, на жаль, так званих «художніх фільмах», інші чинники руйнують **продуктивний** творчий потенціал, закладений в дитинстві.

Висновок. Виховання має бути виключно, як це й передбачено Законом «Про вищу освіту» через навчально-освітній процес.

Освітньо-виховний вплив на студента може бути ефективним у тому випадку, коли буде максимально насичений змістом навчальних дисциплін – це, а не морально-релігійні проповіді та настанови, дисциплінують людину. Світ природи дисциплінований тому, що його дисциплінують закони. Людина, що адекватно розуміє й усвідомлює закони природи, будучи сама мікрокосмом, дисциплінується також. Студент, як і викладач, самі обрали свій життєвий шлях як шлях науковий. Тому мають пам'ятати тезу К. Маркса про те, що в науці немає широкої стовпової дороги, і тільки той досягає її сяючих вершин, хто, не боячись втоми, видирається на них тяжкими кам'янистими стежинами. У позанавчальний час студенти мають влаштовувати своє життя самостійно, відповідно до положень про студентське самоврядування.

д.ф.н., проф. Жадько В.А.

Витяг
із закону України «Про вищу освіту»¹
(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004)

Розділ І

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) автономія вищого навчального закладу – самостійність, незалежність і відповідальність вищого навчального закладу у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених цим Законом;

3) академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом;

5) вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Розділ VI

ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Стаття 26. Основні завдання вищого навчального закладу

1. Основними завданнями вищого навчального закладу є:

1) провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями;

4) формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах.

Стаття 40. Студентське самоврядування

1. У вищих навчальних закладах та їх структурних підрозділах діє студентське самоврядування, яке є невід'ємною частиною громадського самоврядування відповідних навчальних закладів. Студентське самоврядування - це право і можливість студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні вищим навчальним закладом.

Студентське самоврядування об'єднує всіх студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) відповідного вищого навчального закладу. Усі студенти (курсанти), які навчаються у вищому навчальному закладі, мають рівні права та можуть обиратися та бути обраними в робочі, дорадчі, виборні та інші органи студентського самоврядування.

Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів студентів (курсантів) та їх участь в управлінні вищим навчальним закладом. Студентське самоврядування здійснюється студентами (курсантами) безпосередньо і через органи студентського

¹ ЗАКОН УКРАЇНИ Про вищу освіту // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1412051861677941>

самоврядування, які обираються шляхом прямого таємного голосування студентів (курсантів).

5. Органи студентського самоврядування:

1) беруть участь в управлінні вищим навчальним закладом у порядку, встановленому цим Законом та статутом вищого навчального закладу;

2) беруть участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування;

5) захищають права та інтереси студентів (курсантів), які навчаються у вищому навчальному закладі;

6) делегують своїх представників до робочих, консультативно-дорадчих органів;

8) беруть участь у вирішенні питань забезпечення належних побутових умов проживання студентів у гуртожитках та організації харчування студентів;

10) вносять пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм;

12) мають право оголошувати акції протесту;

6. За погодженням з органом студентського самоврядування вищого навчального закладу приймаються рішення про:

1) відрахування студентів (курсантів) з вищого навчального закладу та їх поновлення на навчання;

2) переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за державним замовленням, на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб;

4) призначення заступника декана факультету, заступника директора інституту, заступника керівника вищого навчального закладу;

6) затвердження правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу в частині, що стосується осіб, які навчаються.

Стаття 41. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених

3. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених діють на принципах:

1) свободи наукової творчості;

2) добровільності, колегіальності, відкритості;

3) рівності права осіб, які навчаються, на участь у діяльності наукових товариств студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених.

4. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених:

3) популяризують наукову діяльність серед студентської молоді, сприяють залученню осіб, які навчаються, до наукової роботи та інноваційної діяльності;

7) сприяють розвитку міжвузівського та міжнародного співробітництва;

7. Адміністрація вищого навчального закладу не має права втручатися в діяльність наукових товариств студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених, крім випадків, коли така діяльність суперечить законодавству, статуту чи завдає шкоди інтересам вищого навчального закладу.

9. Фінансовою основою діяльності наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених є кошти, визначені вченою радою вищого навчального закладу.

Розділ IX

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 47. Освітній процес

1. Освітній процес - це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у вищому навчальному закладі (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і

використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Стаття 48. Мова викладання у вищих навчальних закладах

1. Мовою викладання у вищих навчальних закладах є державна мова.

2. З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності вищий навчальний заклад має право прийняти рішення про викладання однієї чи кількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами, забезпечивши при цьому знання здобувачами вищої освіти відповідної дисципліни державною мовою.

3. За бажанням здобувачів вищої освіти вищий навчальний заклад створює можливості для вивчення ними мови національної меншини в обсязі, що дає змогу провадити професійну діяльність у вибраній галузі з використанням цієї мови.

Стаття 49. Форми навчання у вищих навчальних закладах

1. Навчання у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами:

- 1) очна (денна, вечірня);
- 2) заочна (дистанційна).

2. Форми навчання можуть поєднуватися.

Стаття 50. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

1. Освітній процес у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами:

- 1) навчальні заняття;
- 2) самостійна робота;
- 3) практична підготовка;
- 4) контрольні заходи.

2. Основними видами навчальних занять у вищих навчальних закладах є:

- 1) лекція;
- 2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- 3) консультація.

3. Вищий навчальний заклад має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

Розділ X

УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 56. Робочий час науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

1. Робочий час науково-педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень (скорочена тривалість робочого часу).

2. Робочий час науково-педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Робочий час наукового працівника включає час виконання ним наукової, дослідницької, консультативної, експертної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Робочий час педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

Норми часу методичної, наукової, організаційної роботи визначаються вищим навчальним закладом.

Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 600 годин на навчальний рік.

4. Залучення науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників до роботи, не передбаченої трудовим договором, може здійснюватися лише за їхньою згодою або у випадках, передбачених законодавством.

Стаття 57. Права науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

1. Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники вищого навчального закладу всіх форм власності мають право:

1) на академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом;

- 2) на академічну мобільність для провадження професійної діяльності;
- 3) на захист професійної честі та гідності;
- 4) брати участь в управлінні вищим навчальним закладом, у тому числі обирати та бути обраним до вищого органу громадського самоврядування, вченої ради вищого навчального закладу чи його структурного підрозділу;
- 5) обирати методи та засоби навчання, що забезпечують високу якість навчального процесу;
- 11) брати участь в об'єднаннях громадян;
- 12) на соціальне та пенсійне забезпечення в установленому законодавством порядку.

Стаття 58. Обов'язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

- 1) дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх у дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України;
- 2) розвивати в осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, самостійність, ініціативу, творчі здібності;

Стаття 62. Права осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, мають право на:
 - 1) вибір форми навчання під час вступу до вищого навчального закладу;
 - 2) безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
 - 3) трудову діяльність у позанавчальний час;
 - 4) безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами вищого навчального закладу;
 - 5) користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою базами вищого навчального закладу у порядку, передбаченому статутом вищого навчального закладу;
 - 6) забезпечення гуртожитком на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;
 - 7) участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;
 - 8) участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
 - 9) участь у громадських об'єднаннях;
 - 10) участь у діяльності органів громадського самоврядування вищого навчального закладу, інститутів, факультетів, відділень, вченої ради вищого навчального закладу, органів студентського самоврядування;
 - 11) вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу;
 - 12) оскарження дій органів управління вищого навчального закладу та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;
6. Особам, які досягли значних успіхів у навчанні та/або науковій діяльності, за рішенням вченої ради вищого навчального закладу можуть призначатися персональні стипендії.

Стаття 63. Обов'язки осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, зобов'язані:

- 1) дотримуватися вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу;
- 2) виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- 3) виконувати вимоги освітньої (наукової) програми.

Коментарі до Закону України „Про вищу освіту”

Дієвість Закону передбачає глибоке ознайомлення професорсько-викладацького складу і студентів його можливостей в світлі того, що в ньому йдеться, по-перше, про автономію ВНЗ, по-друге, про суттєву роль студентського самоврядування в навчально-освітньому процесі.

У зв'язку з цим кураторам слід звернути увагу на наступні положення Закону.

Ст.26, п.4. В ній йдеться про основні завдання ВНЗ. Коротко про зміст кожного з напрямків можна знайти відповіді в попередніх матеріалах, які кафедра розробляла в попередні роки. Тут додамо наступні міркування.

ПАТРІОТИЧНЕ виховання. Це, насамперед, максимальне сприяння розвитку у студентів любові до України, представленої не стільки її державними керманічами, скільки українським народом як носієм оригінальної культури, якою можна пишатись як самим українцям, так і представникам інших народів в тому разі, якщо зусилля спрямувати на її популяризацію. Куратори мають дотримуватись норм і вимог Ст.58, п.3, де чітко вказано на необхідність викладачів прищеплювати студентам „любов до України, виховувати їх в душі **українського** патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України”.

Так, саме **українського**, а не радянського чи російського. В умовах сучасної фактичної агресії Росії проти України потрібно всіляко пропагувати подвиги наших солдат, добровольців та волонтерів.

Такий напрямок чітко визначений Наказом МОН України № 1/9-523 від 16 серпня 2019 р. «**Про національно-патріотичне виховання у закладах освіти у 2019/2020 навчальному році**».

Попередньо визначимо суть національно-патріотичного виховання. Це насамперед, формування у населення будь-якої країни знання, поваги й любові до історичної матеріальної й духовної спадщини тих народів, які є її громадянами. Тепер спробуємо навести основні положення, на яких має формуватись і фактично формується почуття патріотизму. В даному випадку йтиметься про студентську молодь, яка свідомо обрала духовно-пізнавальний спосіб життя після закінчення загальноосвітньої школи. Саме тому ми відносимо до патріотизму як певного почуттєвого стану людини знання, маючи які, в першу чергу про історію свого власного народу, можна виховати в собі усвідомлену та стійку життєву патріотично спрямовану позицію.

1. Слід виходити з аксіоматичного положення про те, що студент – це сформована особистість, яка має право на вільний вибір світоглядних орієнтацій, гарантованих йому Конституцією України як її громадянину. Не слід забувати, що процес виховання насправді являє собою процес перевиховання. По-перше. Характер людини, який багато в чому визначає її життєву долю, за даними соціальної психології й педагогіки, є усталеною величиною вже десь у віці п'яти років. По-друге. Усталеність характеру визначена психо-фізіологічно – генетичним кодом людини. По-третє. Виходячи з цього, завдання соціалізації людини полягає в подоланні природно-біологічно визначеного егоцентризму в необхідний для суспільного способу життя соціоцентризм. Тому важливо, по-четверте, реалізувати гуманістичний підхід до виховання як перевиховання. Це можна здійснювати на шляху засвоєння (асиміляції) духовно-практичного досвіду людства загалом, починаючи, звичайно, із засвоєння історичного досвіду власного народу.

Складність патріотичного виховання в сучасній Україні в тому, що ідеї гуманістичної педагогіки в ній розвивались за логікою розвитку народу, який не мав власної держави як

того необхідного інституту, який би підтримував і закріплював властиву їй політичну сутність як сутність громадську, народну. Вже Аристотель зазначив, що становлення людини в якості моральної істоти, що має почуття патріотизму, здійснюється на шляху «людина в родині – поселення – декілька поселень – держава». Це означає, що її становлення в якості політичної істоти проходить в напрямку від родини/сім'ї до суспільства, до народу. Отже, процес виховання має органічно перевести любов до батьків у любов до Батьківщини. Таке переведення вже здійснює система освіти, яка долучає людину до історії свого народу у всіх її проявах.

Проблеми, з якими зіштовхується новітнє українське суспільство, зумовлені нерозвиненістю у свідомості його громадян почуття національної ідентичності. Такий її стан маємо через історично сформований комплекс політико-державної неповноцінності, який виробив стійку «хутірську» філософію у вигляді максими здорового глузду «моя хата з краю», а не в країні. В останні роки, на жаль, і не в Україні.

Завданням гуманістичної педагогіки вищої школи якраз і має стати підготовка людини-громадянина, свідомої й свідомого як власне індивідуальної, так і народної та загальнолюдської сутності. Свідомість людини тривимірне, тому така педагогіка зобов'язана пов'язати в ній нинішнє з розумом минулого і на його основі вказати перспективи майбутнього, того, що має бути. Історичним народом є той, для кого індивідуальна свідомість громадян чітко й виразно визначена змістом історії його народу в його історичних зв'язках з іншими народами. Так індивідуальне піднімається до загально-родового понятійно-категоріального способу мислення. Адже саме мислення є нічим іншим, як умінням об'єднати різноманітне не лише для органів відчуття, але й для просвітленого розуму. Ось чому «знання – сила».

Як відзначав Гегель, маючи на увазі людину в зародку, потенційну, новонароджену, ще не актуалізовану: «для себе він (зародок – *авт.*) такий лише як розвинений розум, який перетворив себе в те, що він є в собі». Вищий навчальний заклад якраз і покликаний поставити молоду людину вище себе самої в тому сенсі, що вона володіє не лише знаннями, а розвинула з себе самої засобами навчальних дисциплін, в першу чергу суспільно-гуманітарних, **Вміння, Навички, Знання** до професійного рівня застосування. У цьому сенсі, очевидно, слід розуміти аббревіатуру **ВНЗ**.

2. Зважаючи на сказане та на положення Конституції України, згідно яких: а) «Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна і правова держава» (Ст. 1); б) кожна людина «має право на повагу її достоїнства» (Ст. 28); в) «на свободу та особисту недоторканість» (Ст. 29); г) «ніхто не може піддаватись втручанню в його особисте і сімейне життя» (Ст. 32); д) «кожному гарантується право на свободу мислі і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань» (Ст. 34); е) «кожен має право на свободу світогляду та віросповідання» (Ст. 35); є) більше того, «кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і розповсюджувати інформацію усно, письмово або іншим способом - за власним вибором» (Ст. 34), ми повинні виходити з того, що виховна робота зі студентами як право-суб'єктивними громадянами має вестись виключно через вплив на їх свідомість всього комплексу навчальних дисциплін, серед яких пріоритетними, а не лише єдино можливими, є суспільно-гуманітарні навчальні дисципліни.

3. Крім того, вплив має бути чітко підпорядкований правовим визначенням змісту навчальних дисциплін як вплив не примусовий, а просвітницький, не моралізаторський, а здійснюваний в координатах «проступок – належне покарання», «гарний вчинок – винагорода». Це також відповідає вимогам Ст. 59 «Кожен має право на правову допомогу», як і Ст. 68, яка зазначає, що «незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності», і Ст. 61, згідно якої «юридична відповідальність особи має індивідуальний характер».

4. Як висновок із наведених конституційних норм: вся система освіти, навчання і виховання має здійснюватись під кутом трансформації правосвідомості у правозастосування. В. Ленін говорив про те, що вона має здійснюватись на основі комуністичної моралі і ми

бачили, що з цього вийшло. Між тим К. Маркс погоджувався з Ш. Фур'є про те, що мораль – це безсилля в дії, а Л. Фейєрбах вбачав недолік моралі в тому, що вона багато обіцяє, але мало що здатна виконати, тому закликав довірити свою долю праву, яке мало обіцяє, але неодмінно виконує те, що обіцяє.

5. Не є виключенням і національно-патріотичне виховання, яке має здійснюватись на основі максимально ефективного і водночас відповідального навчально-освітнього процесу, а не як система проведення якихось заходів у вільний від навчання час, який вже не належить навчально-освітньому закладу, а студенту. Звичайно, що можна організовувати якісь громадські заходи національно-патріотичного спрямування. Але пам'ятати, що на них примусово в жодному разі не потрібно «приводити, привозити, примушувати до участі» аудиторію. Тут варто слідувати В. Маяковському, який у виразній поетичній формі писав: «Я счастлив, что я этой силы частица, Что общее – даже слезы из глаз. Сильнее и чище нельзя причаститься К великому чувству по имени класс». В нашому випадку це клас, спільний за почуттям патріотизму. Ідеї, як відзначав К. Маркс, завжди осоромлювали себе, тільки-но відривались від інтересу людей. А інтерес – це щось внутрішнє, те, що йде від душевної схильності людини, завжди схильної до наповнення цілим, загальним, спільним.

6. Національно-патріотичне виховання під правовим і навчально-освітнім кутом зору означає:

- розуміння того, що таке народ як етнокультурна й соціокультурна і нація як політико-правова спільноти;
- знання історії народу та закономірностей його трансформації в націю;
- свідомо обрану народну й національну ідентичність;
- розуміння необхідності завершення народного й національного розвитку створенням держави національного політико-правового типу;
- стійку любов до таких спільнот як об'єктивних умов індивідуального розвитку;
- сформоване почуття толерантності до людей з іншою народно-національною ідентичністю.

Щодо останнього хочемо зауважити наступне. В попередній радянській період патріотизм корелювався з інтернаціоналізмом. І це мало свої підстави, оскільки держава була багатонаціональною. Причому, визнавалось право кожної національної республіки на самовизначення засобом виходу з її складу. Що, врешті, й відбулось мирним правовим способом – через народні референдуми в більшості республік. Щодо інтернаціонального складу України таких безумовних об'єктивних підстав немає. Справді, в ній проживають представники понад ста народностей і національностей. Але представники будь-якого народу, що існує як цілісність за межами держави їх проживання, це не народ як цілісний автономний суб'єкт політичного, економічного, духовно-культурного історичного розвитку. Звичайно, що вони мають право на національну самоідентифікацію, окрім права на державне самовизначення навіть у випадку компактного проживання. Якраз останнього в Україні не мають майже всі представники різних народностей і національностей. Тому вона унітарна республіка і, за міжнародними критеріями, не поліетнічна, а моноетнічна країна, оскільки в ній 78% українців, а межа визначена у 70%.

Безумовно, що це питання досить складне. Головне, щоб його вирішення відбувалось не за емоційними вимогами націоналістично чи шовіністично орієнтованих партійних політиків, а в колі об'єктивно налаштованих науковців як представників чистого від проявів суб'єктивізму розуму.

7. Якщо таким чином буде здійснюватись навчально-освітній процес, можемо розраховувати на формування у студентів стійких патріотичних почуттів. Зазначимо, що вони і мають стати змістом національної ідеї. Більше того, вони складають її зміст у країнах, громадяни яких пишаються тим, що вони французи, німці, ізраїльтяни, американці чи росіяни. Так, аби стати громадянином Сполучених Штатів Америки, потрібно скласти три обов'язкових іспити: з історії країни; англійської мови як єдиної державної, хоча майже 80 млн. її громадян є іспаномовними; Конституції США. Не випадково, що майже 80%

громадян цієї країни, що мешкають у власних будинках, починають день з підняття символу держави – національного прапора. З іншого боку, вказана кількість іспаномовних громадян, за прогнозами фахівців, може спричинити до розпаду країни десь на межі 2040 року. Нам варто добре подумати над тим, чи це саме не загрожує розпадом нашої ще зовсім молодій держави. Особливо в останні роки, коли Росія активно втручається у внутрішнє життя України вже не тільки інформаційно, але й засобами військової агресії.

8. У чому проблема вищих навчальних закладів при реалізації завдань національно-патріотичного виховання? – До нас приходять молоді люди зі вже сформованим і багато в чому деформованим розумінням своєї національно-патріотичної сутності. Адже «моральне право» на виховний вплив у формуванні їх свідомості має родина, оскільки з неї «начинається Родина». І впливати на неї поза родини-сім'ї, поза батьків вже можна тільки навчально-освітнім чином, на що ми і наголосили у пп. 2 і 3.

9. Оскільки традиційно навчально-освітнє виховання покладене на кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін (хоча це неправильно, адже учня, студента виховує вчитель прикладом втілення в собі знань і адекватних їм способом життя: моральне тотожне об'єктивному закону, а не якомусь етичному вченню), не зовсім правильно видається практика МОЗ і МОН України, які постійно зменшують кількість навчальних годин на них, а деякі навіть просто знімають з навчальних програм. Між тим навчитись мисленню можна лише засобами тих дисциплін, які потребують формування навичок абстрагування, формалізації та ідеалізації.

10. **Заключне положення.** Головне правило навчально-освітнього способу виховання гласить: вихователь, вчитель, викладач зобов'язані бути вихованими і освіченими. Інакше довіри до них не буде, а вона складає фундамент системи освіти. А вихователями є не лише викладачі суспільно-гуманітарних кафедр. Тому виховний вплив мають і зобов'язані здійснювати всі ті, кого відносять до професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів. Адже очевидно, що вплив викладачів суспільно-гуманітарних дисциплін обмежений лише одним роком навчання, а весь інший час навчання, а це 4-5 років, виховний приклад, позитивний чи не зовсім, здійснюють виключно викладачі профільних дисциплін.

Висновок. Молодь є тією соціальною структурою будь-якого суспільства, для якої духовне самоствердження засобами розумно-вольового мислення є першочерговою проблемою. Саме для неї органічним є аксіоматичне визначення себе як центру, довкола якого твориться власна історія як водночас історія суспільна. Це впливає з особливостей міфологічного світогляду як вихідного й первинного, засобами якого людина самостверджується не лише як істота, що творить богів та практику ідолопоклонства, але й змагається з богами, які суть ніщо інше, як персоніфіковані власні душевні й духовні потенції. Якщо релігія в її церковно-інституціональному вигляді принижує цей потенціал («змириь горда людино!»), то філософія підносить, закликаючи до розвитку в кожній людині автономно-суб'єктного способу мислення як тієї максими, до якої вона здатна піднятися в тому випадку, коли саму себе зробить об'єктом пізнання і водночас предметом всебічного вивчення.

Філософ №1 ХХ-го ст. М. Гайдеггер звертав увагу на необхідність зважати на те, що має бути «елементарна готовність до внутрішньої небезпеки філософії», адже лише вона здатна «підняти власну присутність і присутність інших до плідної запитальності». Це тому, що «філософія – протилежність будь-якій заспокоєності та забезпеченості. Вона вирва, всередину якої затуляє людину, щоб тільки так вона без фантазування змогла зрозуміти власну присутність. Через те, що правда такого розуміння є щось останнє і граничне, вона має постійним і небезпечним сусідом найвищу недостовірність. ...і все загострюється ще тим, що це останнє і граничне має бути таким, що саме по собі розуміється і є найбільш вірогідним для кожного, адже в такому вигляді філософія тільки й виступає».

У зв'язку з цим бажано, щоб проблема патріотизму вирішувалась не стільки присутністю в залі учасників конференції, присвяченої патріотичному вихованню, скільки спільним розумінням сутності цього важливого духовно-практичного феномена, щоб у свідомості

якомога більшої кількості людей, особливо ж освітян і вихователів, було сутнісне розуміння. На жаль, філософія як навчальний предмет у такому своєму вигляді не може сформувати у студентів навичок свободомислення. Цьому заважає те, що підхід до неї такий же, як і до інших предметів – тобто внормований. Між тим вона як процес «мислення про мислення» (Аристотель) за своїм призначенням покликана розвивати навички автономного мислення про сутнісні виміри метафізичних, а не фізичних сутностей. До таких якраз і відноситься проблема патріотизму в його народознавчому етнокультурному і соціокультурному визначеннях. Метафізичні об'єкти пізнання, не маючи просторово-часових вимірів свого буття, розвивають мислення, не даючи йому можливості зупинитись на якихось усталених значеннях. Патріотизм як такого роду об'єкт пізнання і є тією вирвою, яка затягує в себе кожного, хто наважується «без фантазування зрозуміти власну присутність». Йдеться про духовну присутність/причетність індивіда до об'єктивного історичного духу народу, засобами якого тільки й можна стати родовою істотою, яка діє так, як їй на роду велено народом. Але для цього потрібно знати історію власного народу, його суб'єктивний дух, що, ставши історичним, діє як об'єктивний дух, як закон тяжіння до нього, як дух, що став суб'єктивним, загальним, народним, а не індивідуальним, не хутірським.

Виходячи з цього, неприпустимо постійно скорочувати навчальні години на суспільно-гуманітарні дисципліни. В першу чергу на історію України та філософію як школу, яка розвиває мислення, дає простір для думки, творить простір свободи. Зрілою, дорослою людиною є та, яка доросла до духовної зрілості свого народу, вік якого – історія, а не сучасність.

Пошлемось на видатного мислителя, який був директором гімназії і професором університету. Йдеться про Гегеля, який стверджував: «Суть справи вичерпується не своєю метою, а своїм здійсненням, і не результат є дійсне ціле, а результат разом зі своїм становленням..., *мета* сама по собі *є нежиттєве загальне*. Голий результат є труп, що залишив позаду себе тенденцію». Це означає, що мета може бути досягнута лише на шляху формування історичної свідомості, адже кожне наступне покоління стоїть на плечах своїх пращурів і попередників. Людина не може ефективно діяти без натхнення. А найбільш ефективний натхненник патріотичних почуттів – історичне знання, отримане засобами автономного мислення, а не засобами вправління в навичках і здобутках пам'яті.

Вкрай важливо також дотримуватись вимог Ст. 48, п.1, в якій говориться: „Мовою викладання у **вищих навчальних закладах** є державна мова”. Також потрібно враховувати вимоги Закону України «**Про забезпечення функціонування української мови як державної**», прийнятого Верховною Радою України 16-го липня 2019 р. Так, у загальноосвітніх середніх навчальних закладах викладання може вестись мовами всіх народів, які проживають в Україні. Але у вишах має бути державна мова викладання, без знання якої людина позбавляється права на участь в органах державного управління. Не конституційно, а тим, що кожного разу, якщо вона не володіє вільно державною мовою, вона не може бути повною мірою лояльною до неї. Ми це спостерігаємо впродовж усього періоду незалежності, наслідком чого, серед інших причин, стали сьогоднішні події.

У методичних рекомендаціях з питань організації виховної роботи у навчальних закладах, розроблених Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України, підкреслюється, що **володіння українською мовою та її використання у повсякденному спілкуванні повинно стати пріоритетним у виховній роботі з студентами**. Мовне середовище має значний вплив на формування студента-громадянина, патріота України.

Необхідно пам'ятати, що, як писав К. Маркс, «не знать языка страны проживания может только гость, идиот или оккупант».

ПРАВОВЕ виховання. Найкоротше визначення права, наведене ще класиком світової філософії Аристотелем, таке: „**Право – мірило справедливості**”. Куратору потрібно брати до уваги те, що виховний процес не слід зводити, за радянським зразком, до моралізування з приводу нібито недосконалості студента на тлі власної досконалості.

„Мораль – це безсилля в дії” – таке визначення Ш.Фур’є схвалював К.Маркс. Тому треба, по-перше, виходити з визначення справедливості, по-друге, з того, що міра її розуміння у кожної людини, кожного студента своя – індивідуальна. **Справедливість** – це задоволення людини від вирішення будь-якої життєво важливої проблеми в тому випадку, коли воно залежить від іншої людини.

Право в сучасному значенні – це обов’язок боротись за свої свободи. Те, що вони гарантовані Конституцією, не означає, що держава, особливо не правова, буде надавати їх громадянам. Слід пам’ятати, що держава втілена в людей, які, якщо не є носіями державницького умонастрою, а, навпаки, вражені хибними уявленнями про неї як виключно апарат примусу та користі від влади, будуть зловживати своїм становищем. Тому просто необхідно зробити все, щоб студенти знали норму Закону, встановлену Ст.26, п.6: „створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів”. Як і Ст.40 п.5 і 6, в яких йдеться про права органів студентського самоврядування.

Функція куратора буде виконана, якщо студенти та самі викладачі засвоять право як зобов’язувальне, а не подароване. Це вкрай важливо для подолання досить потужного впливу багатовікового перебування наших пращурів під впливом державного патерналізму. Ст.58, п.4 якраз і ставить перед науково-педагогічними, науковими і педагогічними працівниками завдання „розвивати в осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, самостійність, ініціативу, творчі здібності”. Його можна виконати, якщо дати студентам можливість їх проявляти, а не робити це за них. Є норма Конституції, яка стверджує, що незнання законів не позбавляє від відповідальності.

ЕКОЛОГІЧНЕ виховання. Екологія – вчення про взаємодію людини з природою. Освітній процес у медичному університеті має бути підпорядкований усвідомленню студентами того об’єктивного факту, що ця взаємодія відбувається в тілі кожної людини. Тому руйнування навколишнього природного середовища рівнозначне руйнуванню її здоров’я. На жаль, такого усвідомлення немає. А це недолік роботи викладачів на всіх заняттях. Так, далеко не всі студенти другого курсу на заняттях з філософії здатні дати визначення змісту понять „життя”, „здоров’я”. Між тим наука, діалектичне мислення – це мистецтво оперування поняттями, уміння використовувати їх зміст для визначення способу життєдіяльності.

Всі інші вимоги п.п.4 і 6 Ст.26 похідні від зазначених напрямків освітньо-виховного впливу викладачів на студентів.

Потрібно виходити з того, що „вміння вільно мислити та само-організовуватися в сучасних умовах” не можна сформулювати, якщо намагатись мислити за студентів, за них створювати самодіяльні організації, за них вести властиву їм роботу та нести за це відповідальність. Людина – автономна самодіяльна істота. Їй можна і потрібно допомогти, але мотти вона зобов’язана сама. Допомога викладача – це щоденний приклад реалізації своєю поведінкою, своїм способом життя тих цінностей, до яких закликає Закон „Про вищу освіту”. Можна мати знання вищого рівня, але якщо вони не втілені в спосіб життя, не стали його духовною субстанцією, то підняття до вищого не буде. Один лише приклад. Тютюнопаління шкідливе для здоров’я, але ми щоденно спостерігаємо спільне викладачів та студентів дійство паління... за парканом.

На закінчення. Багато норм Закону „Про вищу освіту” вимагають від професорсько-викладацького складу прояву самодіяльних ініціатив. Доти, доки цього не буде, жодного впливу на студентство не відбудеться. Суб’єктами самоорганізації мають бути саме представники професорсько-викладацького складу. А цього немає особливо в тому, що стосується бажання бути кураторами. Очевидно через те, що відсутнє розуміння того, що освітній процес не зводиться до необхідності давати настанови студентам якогось морально-етичного характеру. Це насамперед, по-перше, усвідомлення суб’єкт-суб’єктного статусу цього процесу; звідси, по-друге, слід свій власний спосіб його самоорганізації продовжити на студентів як тих суб’єктів, що прийшли з пізнавальними цілями. Тому не слід зводити свій вплив на них тільки на час безпосередніх занять, а години, дані на СРС, на які студентам

обраховуються кредити з дисципліни, давати завдання на самостійну організацію освітнього процесу. Якщо людина, в даному випадку студент, не зайнята самовдосконаленням, вона не знає чим заповнити вільний час. Звідси й прояви асоціальної поведінки. Дуже бажано давати не індивідуальні завдання, а для кількох студентів. Тоді вони **самі** будуть **самоорганізовуватись** у творчо-пошукові дослідницькі об'єднання.

Звичайно, перевірка СРС не входить в навантаження викладачів. Проте вони мають бути особисто зацікавлені в тому, щоб давати такі проблеми для вирішення, які б відповідали їх власним науковим уподобанням. Отже, заслуховування звітів буде відбуватись у вигляді своєрідних конференцій, цікавих для обох сторін. Ст.50 п.3 Закону „Про вищу освіту” зазначає, що „ВНЗ має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних завдань”.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Методичне забезпечення та координація виховної роботи здійснюється Радою з гуманітарної освіти та виховної роботи, створеною наказом ректора № 201 від 03.12.2008.

Заступник завідувача кафедри з виховної роботи, куратор академічної групи керується у своїй роботі такими **нормативними документами загальнонаціонального значення**:

1. Конституція України.
2. Закон України «**Про забезпечення функціонування української мови як державної**», прийнятий Верховною Радою України 16-го липня 2019 р.»
3. Закон України «Про вищу освіту» №1556 від 01.07.2016р.
4. Наказ МОЗ України від 27.01.2008 р. №687 «Про покращення виховної роботи у вищих медичних та фармацевтичних навчальних закладах I-IV рівнів акредитації, закладах післядипломної освіти, науково-дослідних установах і закладах охорони здоров'я».
5. Етичний кодекс лікаря України. Прийнято на X з'їзді ВУЛТ м.Євпаторія 24-27 вересня 2009р.
6. Указ Президента України від 12.06.2015 року №334/2015 «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді»; від 13.10.2015 року №580/2016 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки».
7. Рекомендації слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму на тему: «Формування патріотизму та національної свідомості дітей та молоді в сучасних умовах» від 22 грудня 2015 року.
8. Наказ МОН України від 16 червня 2015 року №641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах».
9. Наказ МОН України № 1/9-523 від 16-го серпня 2019 р. «Про національно-патріотичне виховання у закладах освіти у 2019/2020-му навчальному році».
10. Методичні рекомендації з питань організації виховної роботи у навчальних закладах у 25.07.2016 №2.1/10-1828.
11. Лист МОН України №1/9-542 від 07.10.2016 щодо застосування державної мови.
12. Наказ Запорізької обласної державної адміністрації Департаменту освіти і науки від 04.10.2016 №0720 «Про затвердження плану заходів щодо впровадження «Програми розвитку і функціонування української мови в Запорізькій області на 2016-2020 роки».
13. Рекомендації парламентських слухачів на тему: «Ціннісні орієнтації сучасної української молоді» схвалені постановою Верховної Ради України від 23.02.2017р. №1908-VIII.
14. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2017р. №819-р у зв'язку з 80-ми роковинами Великого терору – масових політичних репресій 1937-1938 років.

15. Лист Міністерства освіти і науки України від 28.02.2018р. №1/9-126 «Про методичні рекомендації, присвячені символам та атрибутам України».

16. Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018р. №509 «Про затвердження положення про психологічну службу у системі освіти в Україні».

17. Доручення Віце-прем'єр-міністра з питань Європейської та Євроатлантичної інтеграції України від 21.08.2018р. №33580/о/1-18 «Про підготовку закладів освіти до навчального року».

Крім того, на основі вищезазначених матеріалів радою з гуманітарної освіти та виховної роботи було розроблено ряд **методичних рекомендацій** для структурних підрозділів ЗДМУ:

1. Концепція гуманітарної освіти та виховної роботи в ЗДМУ, затверджена 25 січня 2016 р. вченою Радою ЗДМУ.
2. Наказ ректора медуніверситету №262 від 25.08.2016 р. «Про організацію навчального процесу у 2016-2017 навчальному році. Згідно цього наказу першим пунктом зазначено: «В організації та здійсненні навчального процесу керуватися чинним законодавством України та нормативно-правовими актами ЗДМУ, дотримуватися норм Закону України «Про вищу освіту» №1556 від 01.07.2014» - ст.48 «Мова викладання у вищих навчальних закладах». Даний наказ доведено до відома всього колективу університету.
3. Регламент та план роботи структурних підрозділів ЗДМУ на 2019-2020 н.р. затвердженні на засіданні Вченої ради 29 травня 2019 р. (протокол №10).
4. «Календарний план виховної роботи в ЗДМУ на 2019-2020 н.р.».
5. «Календарний план засідань ради з гуманітарної освіти та виховної роботи ЗДМУ на 2019-2020 н.р.».
6. «План роботи профспілкового комітету на 2019-2020 н.р.».
7. «План роботи студентської ради ЗДМУ на 2019-2020 н.р.».
8. «План організаційної, навчально-методичної, наукової, виховної роботи Центру підготовки іноземних громадян на 2019-2020 н.р.».
9. Методичні рекомендації наставнику (куратору) академічної групи ЗДМУ. Журнал куратора затверджено ЦМР ЗДМУ (протокол №1 від 29.09.2019 р.).
10. Методичні поради з проведення виховної роботи із земляцтвами. Затверджено ЦМР ЗДМУ (протокол №1 від 29.09.19 р.).
11. Методичні поради для заступників завідувача кафедри з виховної роботи. Затверджено ЦМР ЗДМУ (протокол №1 від 29.09.19).
12. «Презентативний проспект країн, студенти яких навчаються в ЗДМУ». Затверджено Вченою радою ЗДМУ (протокол № від 2019 р.).
13. Методичні поради з проведення організаційно-виховної роботи з іноземними студентами. Затверджено ЦМР університету (протокол № 1 від вересня 2019 р.).

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАСТАВНИКА АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ (КУРАТОРА) ЗДМУ

1. Нормативна база роботи наставника академічної групи (куратора).

1.1. Вся діяльність академнаставників (кураторів) будується на основі неухильного виконання вимог таких нормативних документів:

- Загальна декларація прав людини;
- Конституція України;
- Закон України «Про освіту»
- Закон України «Про мови»;
- Положення про державний вищий навчальний заклад;
- Нормативні документи університету;
- Концепція гуманітарної освіти та виховної роботи в Запорізькому державному медичному університеті;
- Положення та Методичні рекомендації наставнику академічної групи (куратору) ЗДМУ.

2. Призначення наставника академічної групи (куратора)

2.1. Для сприяння формуванню і зміцненню колективів студентських груп, допомоги студентам з різних питань, проведення виховної роботи в академічній групі призначається наставник.

2.2. Наставники підбираються деканатами факультетів (заступниками деканів з виховної роботи); кандидатура куратора навчальної групи обговорюється та затверджується на засіданні кафедри та подається завідувачем кафедри деканові факультету. Кандидатури розглядає університетська Рада з гуманітарної освіти і виховної роботи, а затверджує наказом по ЗДМУ ректор.

2.3. Наставником академічної групи може бути національно свідомий викладач, який є творчою людиною, володіє організаторськими здібностями та педагогічною майстерністю. Кваліфікаційною вимогою для призначення куратора є вища професійна освіта зі стажем роботи в ЗДМУ на посаді викладача не менше 1 року; особиста готовність до виховної роботи; високий рівень загальної культури та комунікабельність.

2.4. Діяльність куратора, разом із його основним навчальним навантаженням, фіксується в Індивідуальному плані роботи викладача в розділі «Організаційна робота».

2.5. Обсяг річної роботи наставника (50-100 годин) враховується кафедрою під час визначення навчального навантаження на рік.

3. Організація роботи наставника академічної групи (куратора)

3.1. Загальна координація діяльності кураторів у групах здійснюється деканами та заступниками деканів із виховної роботи з урахуванням загального плану виховної роботи на факультетах та університеті.

3.2. Куратор у своїй діяльності взаємодіє з кафедрою, деканатом відповідного факультету, навчальним відділом, Радою з гуманітарної освіти та виховної роботи, а також зі студентським профспілковим комітетом факультету.

3.3. Планування та координація роботи кураторів на всіх факультетах на загально-університетському рівні здійснюється проректором з виховної роботи, Радою з гуманітарної освіти та виховної роботи, іншими відповідальними особами, призначеними ректором університету.

3.4. Наставник складає план виховної роботи на семестр на основі плану виховної роботи ЗДМУ, в якому, враховуючи побажання студентів групи, подається тематика виховних годин, диспутів, конференцій; також передбачається участь студентів у художній самодіяльності, спортивних змаганнях та інших виховних заходах. План роботи наставника візується деканом факультету або заступником декана з виховної роботи.

3.5. Наставник проводить виховні години згідно розкладу занять і цей час включається до педагогічного навантаження (див. п. 2.5.). Певна кількість годин відводиться наставнику для відвідування разом зі студентами театрів, музеїв, виставок, проведення індивідуальної виховної роботи за місцем проживання студентів та інших заходів і зараховується в другу половину дня.

3.5. Звіти наставників систематично заслуховуються на засіданнях кафедр та Рад факультетів. У кінці навчального року наставник подає у деканат письмовий звіт про проведену протягом семестру виховну роботу в групі.

3.6. Оцінка роботи наставника враховується конкурсною комісією при рекомендації викладача до укладання договору (контракту) з ним на новий термін роботи.

3.7. За успіхи у виховній роботі зі студентами за поданням деканатів або Ради з гуманітарної освіти та виховної роботи ЗДМУ наставник заохочується ректоратом, моральними і матеріальними стимулами.

3.8. При несумлінному ставленні до проведення виховної роботи проректором з НВР за поданням деканату факультету та за згодою Ради з гуманітарної освіти та виховної роботи ЗДМУ наставник звільняється від виконання обов'язків з понесенням адміністративної відповідальності.

3.9. У випадку тривалої відсутності наставника на роботі адміністрація ЗДМУ за поданням кафедри вирішує питання про тимчасову заміну або призначення нового наставника.

3.10. У випадку розбіжності в оцінці діяльності та результатів виховної роботи між адміністрацією та наставником останній має право апелювати до Вченої ради ЗДМУ.

4. Основні завдання роботи наставника академічної групи (куратора)

4.1. Головним у діяльності наставника є реалізація на рівні академічної студентської групи Концепції гуманітарної освіти та виховної роботи в таких напрямках:

- ставлення до суспільства (національне виховання, громадянське виховання, орієнтоване на формування суспільних якостей особистості – громадянської самосвідомості, поваги до закону, суспільної активності, відповідальності, професійної етики);
- суспільні відносини (виховання людяності як із громадянсько-правової, так і з моральної позиції – поваги до прав і свобод особистості, релігійної та етнічної толерантності, гуманності, порядності);
- ставлення до культури (виховання поваги до культурних цінностей та досягнень людства, виховання духовності);
- ставлення до професії (опанування професійної етики, розуміння суспільної місії своєї професії, формування відповідальності за рівень своїх професійних знань та якість праці);
- особисті стосунки (сімейне, екологічне виховання, пропаганда здорового способу життя).

5. Основні напрямки роботи наставника академічної групи (куратора)

5.1. Формування у студентів національної свідомості, любові до рідної землі, родини, свого народу, бажання працювати для розквіту держави.

5.2. Виховання поваги до Конституції, державної символіки, законодавства України, формування політичної та правової культури.

5.3. Виховання поваги до батьків, жінки-матері, культури, традицій, звичаїв та історії рідного народу.

5.4. Формування у студентів високої мовної культури, досконалого оволодіння українською мовою.

5.5. Утвердження принципів загальнолюдської моралі: правди, справедливості, патріотизму, національної гідності, доброти, толерантності, працелюбності та інших чеснот.

5.6. Виховання соціальної активності у студентів шляхом залучення їх до участі в роботі органів студентського самоврядування та різних заходів.

5.7. Виховання художньо-естетичних смаків.

5.8. Виховання у студентів екологічної культури, гармонії їх відносин з природою.

5.9. Формування у студентів духовності. Виховання толерантності до різних релігійних конфесій.

5.10 Залучення студентів до трудової діяльності і занять фізичною культурою, пропаганда здорового способу життя, запобігання вживання студентами алкоголю, наркотиків, тютюнопаління.

6. *Обов'язки наставника академічної групи (куратора)*

Він зобов'язаний:

6.1. Знайомити студентів з організацією навчального процесу, правилами внутрішнього розпорядку університету, правилами проживання в гуртожитку, розпорядженнями декана факультету, наказами ректора Концепцією національного виховання.

6.2. Сприяти адаптації студентів I курсу до нової системи навчання, паралельно ознайомлювати їх із правами та обов'язками відповідно до законодавства України про освіту, знайомити з історією, традиціями та діючою організаційною структурою ЗДМУ.

6.3. Формувати в групі згуртований студентський колектив; створювати в ньому атмосферу доброзичливості, взаємодопомоги, відповідальності.

6.4. Допомогати у формуванні активу групи, котрий надалі буде самостійно координувати діяльність академічної групи.

6.5. Надавати допомогу активу академічної групи в організаційній роботі, сприяти залученню студентів до науково-дослідної роботи та розвитку різних форм студентського самоврядування.

6.6. Постійно організовувати і провадити моніторинг якості навчання і дисципліни студентів.

6.7. Підтримувати зв'язки з викладачами, які проводять заняття в групі.

6.8. Систематично звітувати про підсумки якості навчання і дисципліну студентів на засіданнях кафедри, Вчених рад факультетів.

6.9. Негайно інформувати керівництво факультету та працівників деканату про факти порушення студентами своїх обов'язків.

6.10. У разі необхідності інформувати батьків та керівників підприємств, установ, організацій, які сплачують за навчання, про якість навчання та дисципліну (поведінку) студента.

6.11. Проводити індивідуально-консультативну роботу в групі, враховуючи індивідуальні особливості кожного студента, його сімейно-побутові умови; звертати увагу на погляди та інтереси студентів; виявляти їх реальні здібності; залучати до участі у громадському житті університету, культурно-масових та спортивно-оздоровчих заходах.

6.12. Своєчасно надавати керівництву факультету звітні документи для поточного контролю проведеної роботи.

7. *Права наставника академічної групи (куратора)*

7.1. Вносити пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховної роботи зі студентами, організації їх дозвілля та побуту.

7.2. Одержувати необхідну для ефективної роботи куратора інформацію на кафедрах, у деканатах, первинній профспілковій організації студентів факультетів, та Раді з гуманітарної освіти та виховної роботи університету.

7.3. Брати участь у роботі університетських підрозділів під час обговорення питань, що стосуються групи або окремих її студентів.

7.4. Підтримувати контакти з батьками та родичами студентів.

7.5. Відвідувати лекції та семінарські заняття, бути присутнім на залікових заняттях та іспитах у своїй групі.

7.6. Брати участь у всіх заходах, що проводяться в групі.

7.7. Подавати рекомендації до адміністративних та громадських організацій факультету, університету щодо заохочення й підтримки кращих студентів. Подавати деканатам пропозиції щодо заохочення або покарання студентів.

7.8. Брати участь у розселенні студентів у гуртожитки та здійснювати перевірку житлово-побутових умов студента.

8. Положення про Семінар наставників академічних груп

8.1. Семінар наставників академічних груп організовується для ознайомлення із сучасними вимогами до виховання студентів, підвищення їх психолого-педагогічної культури, оволодіння методикою вивчення особистості студентів і проведення годин виховної роботи.

8.2. Семінар проводиться не рідше одного разу на два місяці. Керівник семінару і його заступник призначаються з провідних професорів або доцентів гуманітарних кафедр.

8.3. Завданнями семінару є:

8.3.1. Ознайомлення наставників академічних груп із:

- *методами і засобами виховного процесу*, підпорядкованого формуванню у студентів національної свідомості і патріотизму, громадської активності та культури поведінки, інтелігентності й моральної стійкості, дисциплінованості та самоорганізованості, працелюбства і поваги до людей праці, дбайливого ставлення до майна та природи, власного здоров'я і здорового способу життя тощо;

- *методиками вивчення особистості студентів і студентських колективів*;

- *методиками проведення виховних годин та способами інформування студентів*;

- *новими нормативними документами з виховної роботи та новинками періодичної і монографічної літератури на виховну тематику*.

8.3.2. Обмін досвідом та узагальнення досвіду роботи наставників академічних груп.

8.4. Форми роботи і планування.

8.4.1. Семінар рекомендується проводити у формі лекцій, практичних занять, науково-методичних конференцій, круглих столів тощо. Останнє у навчальному році заняття семінару рекомендується присвячувати обмінові досвідом роботи наставників і виробленню механізмів щодо удосконалення гуманітарної освіти та виховної роботи в ЗДМУ.

8.4.2. План засідань семінару на навчальний рік, складений керівником семінару, розглядається на засіданні Ради з гуманітарної освіти та виховної роботи і затверджується проректором з НВР.

ПАМ'ЯТКА НАСТАВНИКУ

Авторитет і вплив на студентів групи визначається такими особистісними якостями:

- ✓ рівнем і якістю знань;
- ✓ життєвим досвідом;
- ✓ громадянською моральною та правовою позицією;
- ✓ культурою поведінки;
- ✓ тактовністю у спілкуванні;
- ✓ душевністю і принциповістю;
- ✓ щирістю, привабливістю для інших людей і т. п.

В усіх доречних випадках використовуйте слова:

- ✓ «я Вас прошу»;
- ✓ «я перепрошую»;
- ✓ «даруйте»;
- ✓ «будь ласка»;
- ✓ «дякую»;
- ✓ «нехай щастить»;
- ✓ «я просив би Вас це зробити» і т. п.

У роботі зі студентами слід дотримуватись таких етико-правових і педагогічних вимог:

1. Не принижувати їх гідність і достоїнство.
2. Максимально можливим чином спрямовувати навчальний процес на виконання самостійних завдань. – Людина – автономний суб'єкт саморозвитку.
3. Критерії оцінки мають бути чітко визначені кількісно. Саме цим зумовлена поява тестових завдань – оцінює комп'ютер. – Наука – це застосування кількісного методу пізнання.
4. Людина щоденно потребує не менше 7-ми схвальних суджень щодо себе, тому не слід скупитись на похвали, особливо тих, хто відстає. Як це зробити – справа викладача. Особистий приклад – головна умова. – Це засіб для само-схвалення обраного шляху розвитку з боку суспільства.
5. Слід виходити з того, що поріг сприйняття і розуміння у кожного різний. Тому варто з самого початку навчання націлювати не на 5 чи 6 років навчання, а на термін, який дозволяє кожному якісно засвоїти матеріал. Про це потрібно попереджати вже на першому курсі. – Так здійснюється індивідуалізація навчально-освітнього процесу.
6. Потрібно постійно пам'ятати вислови: «Надо любить то, что делаешь, тогда труд возвышается до творчества» М. Горького і «Нет без явно выраженного трудолюбия ни талантов, ни гениев» Д. Менделеева.

Відомо, що навряд чи кожному студенту до вподоби увесь передбачений програмою перелік навчальних дисциплін. Чому має бути «до вподоби»? – Тому що це вихідний принцип світобудови і водночас принцип організації пізнання: «подібне притягується до подібного», тому пізнає його в любові як своє рідне.

Звідси відомі педагогічні правила:

1. Ідеї неодмінно осоромлювали себе, як тільки відривались від інтересу. – Інтерес – це те, що здійснює спілкування в душевному просторі людини і ніби проситься назовні.
2. Читає той, хто перечитує. – Закон – це повторюваність.
3. Не тільки людина читає текст, але й текст читає людину. – Текст завжди написаний іншою людиною, тому в ньому матеріалізований її дух.
4. Головний принцип навчально-освітнього виховання – сформувати у людини суб'єктний стан через взаємодію душевних і духовних складових свідомості людини: «знаю, умію, хочу». Не знання – сила, а метод їх трансформації в бажання/хотіння здійснити їх зміст. Метод – підняти знання на рівень ІДЕЇ як засобу трансформації знань в уміння й бажання/хотіння зробити їх способом життя. Саме вона – суть РОЗУМ як УМІННЯ здійснити зміст знань.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ НАСТАВНИКУ АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ (КУРАТОРУ) ЗДМУ

«Дух навчального закладу живе не в стінах і не на папері, а в характерах більшості викладачів і звітти переходить у характер вихованців. У вихованців все повинно ґрунтуватися на особистості вихователя, оскільки виховна сила впливає лише з живого джерела людської особистості».

К. Ушинський

Незмінно головним учасником у виховному процесі залишається особистість викладача, педагога-наставника академічної групи. Він з перших днів допомагає студентам сформувати колектив академічної групи, проводить як індивідуальну, так і групову організаційно-виховну та культурно-освітню роботу, встановлює зв'язок з батьками студентів, з'ясовує особисті проблеми студентів, надає їм першу комунікативну допомогу, здійснює педагогічний контроль за навчальним процесом, дотриманням студентами моральних та етичних норм поведінки в навчальних корпусах та гуртожитках.

Наставник має виконувати такі функціональні обов'язки: допомагати студентам адаптуватися до університетського середовища, виступати порадником, консультантом при вирішенні складних життєвих проблем, контролювати процес навчання своїх підопічних, підтримувати зв'язок з батьками студентів, організовувати та проводити різноманітні поза-навчальні заходи, залучати студентів до традицій ЗДМУ тощо. Формування особистості здійснюється як безпосередньо через свідомість, внутрішній світ цієї особистості, так і через оточення, в якому вона знаходиться. Готовність студентів першого курсу до самостійної роботи дуже низька, тому наставникам академічних груп необхідно вчити їх методам самостійної роботи, що в свою чергу сприяє формуванню культури навчального процесу. Завдання полягає в тому, щоб не тільки забезпечити майбутньому фахівцю постійне професійне зростання, але й навчити його вчитися. Це можна зробити лише за умови наукової постановки самостійної роботи студентів. Застосування інноваційних підходів до роботи зі студентами передбачає спонукання їх до творчості, зорієнтованої на **самоосвіту, самовиховання та саморозвиток**. Потрапляючи до університетського середовища, студент стає частиною цього великого соціуму, безпосереднім учасником всіх університетських заходів, носієм корпоративної культури. Надзвичайно важливо створити навколо студента атмосферу постійної уваги, турботи, запобігати негативним впливам ззовні.

Таким чином, головними *завданнями* наставника є: а) створення позитивного впливу на особистість студента як безпосередньо, так і через оточення, в якому він перебуває; б) організація постійної зайнятості студента як навчальною діяльністю, так і творчою, спортивною. У своїй діяльності наставники академічних груп повинні враховувати всі психологічні фактори розвитку людини: потреби, мотивації, інтереси студентів, щоб їх навчання та становлення особистості відбувалися комплексно. Все це можливо при використанні технології освіти на засадах **саморозвитку**. Необхідно інтенсифікувати самостійну роботу студентів на заняттях і в поза-навчальний час. Важливо пам'ятати – чим більш соціально активний студент в роки навчання, тим простіше йому буде адаптуватися в житті після отримання освіти.

Функції педагога-наставника (куратора)

Аналітична функція передбачає планування та організацію діяльності студентської групи на підставі врахування куратором певних критеріїв; міжособистісних стосунків у колективі, мотивів навчальної та пізнавальної діяльності студентів, рівня їх інтелектуального розвитку, індивідуальних особливостей, соціально-побутових умов життя (останнє досліджується куратором спільно з профоргом групи), стану здоров'я, результатів навчання тощо.

Організаційна функція забезпечує надання необхідної допомоги студентському самоврядуванню, творчим групам, старості, профоргу групи.

Функція самореалізації реалізується в гуманістично-орієнтованій взаємодії «педагог-студент». Куратор академічної групи допомагає вихованцю в особистісному розвитку, засвоєнні та прийнятті суспільних норм, цінностей, дотриманні засад духовно повноцінного буття. Він бере на себе місію старшого колеги в оволодінні студентом позитивних соціальних ролей, використовуючи поза-аудиторну виховну роботу як створення різних «ситуацій соціального досвіду поведінки». Але й куратор виступає суб'єктом соціалізації, оскільки теж приймає та переробляє соціальний досвід, носієм якого є студентство. Отже, педагогічним засобом соціалізації є множинність стосунків, які виникають не тільки у навчальному процесі, але й в організації виховної поза аудиторної роботи.

Завдання педагога-наставника (куратора) в тому, щоб сприяти студентам у:

- професійній, соціально-психологічній і дидактичній адаптації;
- формуванню високої свідомості та активності;
- розвитку творчого мислення, уміння об'єктивно оцінювати явища суспільного життя, аргументовано вести діалог, відстоювати свої переконання;
- спонуканні на виконання конкретних завдань та досягнення поставленої мети;
- необхідності корекції індивідуальних рис характеру;
- проведенні профілактичної роботи з попередження негативних проявів поведінки;
- прищепленні студентам поваги до історії народу, його традицій, вихованні відповідальності за виконання своїх обов'язків і результати навчання, за розпорядок в університетських приміщеннях і гуртожитках;
- спонуканні до самовдосконалення;
- підготовці висококваліфікованих спеціалістів, здатних уміло застосовувати засвоєні знання, підтримувати в колективі моральний клімат, організованість та правопорядок.

Принципи роботи педагога-наставника (куратора)

Дієвість та висока ефективність кураторської роботи в навчальній групі досягається тільки за умови її побудови на підставі наступних основних принципів:

- *пріоритет загальнолюдських цінностей над усіма іншими*, який відображає закономірну об'єктивну обумовленість виховання та передбачає, що всі виховні заходи, які проводяться в навчальній групі, гуртожитку, всі дії викладача-куратора й активу групи спрямовано на формування у студентів високих норм моралі, певних наукових поглядів і переконань;

- *комплексний підхід до виховання*, який має впливати на всі грані особистості студента з метою виховання його як висококваліфікованого фахівця;

- *диференційований підхід з урахуванням індивідуальних особливостей студентів*, який потребує від куратора проведення своєї роботи на підставі глибокого і всебічного вивчення рис характеру студентів;

- *активність та самостійність*, які вимагають такої організації виховної роботи, яка сприяє активності студентів, формуванню в них інтелектуальних і моральних якостей, розвиває ініціативу та організаторські навички;

- *виховання в групі та у колективі*, згідно з яким колектив навчально-академічної групи як основний осередок студентів ЗДМУ не тільки повинен об'єднувати їх для спільного виконання навчальних завдань, але й одночасно виступати як виховна сила. Лише в колективі та за його допомогою можна забезпечити кожному студенту всебічний розвиток його здібностей, виховати й закріпити такі якості: усвідомлення національно-патріотичного обов'язку, почуття відповідальності, взаємодопомоги, уміння зіставляти свої особисті інтереси з державними. Сила впливу куратора значно зростає, коли він виступає як старший товариш та спирається у своїй виховній діяльності на актив і весь колектив своєї навчальної групи;

- *спадкоємності та перспективності*, який визначає своїм завданням суворе дотримання спадкоємності у змісті, організаційних формах, методах і засобах виховної роботи і потребує від куратора детального врахування рівня сформованості окремих якостей особистості, професійних умінь та загального розвитку кожного студента. Формування

особистості випускника – майбутнього фахівця – повинно здійснюватись на основі плану навчально-виховної роботи куратора, складеного на весь період навчання студента у ВНЗ.

- *визначення позитивного*, який передбачає вміння куратора знайти у своїх вихованцях задатки позитивних якостей та, спираючись на них, успішно вирішувати завдання формування особистості в цілому.

Робота зі студентами першого курсу

У складний період початкового становлення нового способу життя разом зі студентами потрібно визначити найважливіші найближчі перспективи – стратегічні й тактичні завдання, шляхи й засоби їх реалізації.

На першому курсі навчання основними завданнями роботи зі студентами є:

- ознайомлення із соціальним портретом фахівця та основними положеннями кредитно-модульної системи організації навчального процесу;
- роз'яснення особливостей навчання на першому курсі;
- вивчення особистих якостей та рис характеру;
- надання допомоги деканату у справі формування у них стійких морально-етичних якостей, цінностей та правил поведінки в колективі, ознайомленні з вимогами до тих, хто мешкає в гуртожитку;
- повідомлення про особливості навчання в університеті, студентські права та обов'язки;
- сприяння розвитку у них оптимальних пізнавальних і життєвих потреб, їх залучення до розумової та фізичної праці;
- ознайомлення з історією України, історичними традиціями м. Запоріжжя та області, культурними закладами та молодіжними організаціями;
- залучення до художньої самодіяльності та спортивно - масової роботи тощо;
- проведення днів кафедр, дисципліни яких викладаються на першому курсі.

Сприяння адаптації першокурсника в студентському середовищі – першочергове та найважливіше завдання. На цьому важливому етапі наставнику академічної групи необхідно ознайомитися з особовими справами студентів, провести з ними бесіди, провести анкетування. В анкетах рекомендується зазначити пункти, які виявляють їх інтереси й захоплення, їх мотивацію до навчання, сприяють створенню доброзичливої атмосфери на основі взаємоповаги та корпоративної єдності, допомагають виявити та визначити неформальних лідерів академічної групи. Анкетування слід проводити під час відвідування гуртожитку, в якому мешкають студенти, що дозволить також ознайомитися з умовами їх проживання. Подібні заходи здійснюються з метою створення навколо першокурсника атмосфери уваги й турботи, що є важливим психологічним фактором соціалізації. Доцільно з перших днів навчання провести профілактичні заходи (бесіди, роз'яснення, ситуаційне моделювання), щодо правопорушень серед студентів, адже більшість із них повнолітні, отже, можуть нести карну відповідальність.

Важливо також пояснити першокурсникам особливості навчального процесу в ЗДМУ (як правильно читати розклад занять, специфіку кредитно-модульної системи навчання, особливості планування та організації навчального часу, розташування кафедр тощо). Таку інформацію можна подати у формі методичного семінару.

На засіданнях кафедр рекомендується заслуховувати звіти наставників академічних груп, що сприятиме досягненню координації зусиль їх та викладачів кафедр щодо успішності студентів. Потрібно здійснювати поточний контроль за успішністю студентів протягом усього навчального року.

Інформування студентів про роботу підрозділів та служб університету, можливості їх самореалізації в творчому, науковому та управлінському напрямках є важливим елементом роботи куратора. Підготовка та проведення зустрічей з адміністрацією факультету та університету – одна з найбільш ефективних форм співпраці студентів із професорсько-викладацьким складом. Бажано організувати екскурсії, влаштувати короткотривалі зустрічі-

бесіди, знайомства з працівникам відповідних служб, за необхідності надати точні реквізити навчального закладу, щоб студенти відчули себе невід'ємною його складовою.

Робота зі студентами другого курсу

На другому курсі навчання в процесі кураторської роботи вирішуються викладені вище виховні завдання, але з обов'язковим урахуванням досягнутого на першому курсі рівня виховання. Додатково до них вирішуються наступні завдання:

- роз'яснення особливостей навчання на другому курсі; роз'яснення змісту завдань наукової роботи та специфіки їх участі в наукових гуртках;
- ознайомлення зі специфікою наукової роботи на кафедрах, науковими та навчально-лабораторними базами кафедр, залучення студентів до роботи з їх удосконалення;
- проведення днів кафедр, дисципліни яких викладаються на другому курсі.

Приналежність до певної спільноти, в даному випадку до студентства ЗДМУ, дотримання традицій останнього – свідчення нерозривності інтересів держави, університету і студента. Важливу роль має також виховання толерантного ставлення студентів до культури і традицій інших народів. Це особливо актуально для ЗДМУ, в якому навчається велика кількість іноземних студентів з багатьох країн світу. Різноманітні форми роботи з ними роблять можливим вирішення цього першочергового завдання: лекції-бесіди, тематичні вечори, вечори-відпочинку, зустрічі з цікавими людьми, екскурсії, відвідування театральних вистав і музеїв, для ознайомлення з історією нашого краю, культурою і традиціями українського народу.

Не менш актуальним є встановлення й підтримання зв'язків з батьками студентів. Як показує практика, залучення батьків до виховного процесу молоді є надзвичайно ефективним. Практика інформування батьків про успішність їх дітей має позитивний ефект. Маючи контакти з батьками, наставник, в свою чергу, матиме можливість з'ясувати інформацію про того чи іншого студента.

Наставникам рекомендується вести відповідний журнал, де зазначаються необхідні дані про студентів групи, контактні телефони, домашня адреса тощо; планування роботи зі студентами групи, культурно-масові заходи; аналіз їх успішності; складання поточних звітів про роботу зі студентами всієї академічної групи.

Рекомендована тематика годин роботи наставника з академічною групою

1. Ознайомлення студентів з Правилами внутрішнього розпорядку ЗДМУ, Основними нормативними документами роботи ВНЗ та Правилами внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках.

2. Ознайомлення зі стандартами форми одягу ЗДМУ і правилами його носіння.

3. Міжособистісні відносини студентів у групі, гуртожитку. Причини виникнення конфліктних ситуацій в студентських колективах та шляхи їх вирішення.

4. Профілактика правопорушень серед студентів, застосування заходів громадського впливу та дисциплінарних стягнень за вчинення ними правопорушень.

5. Поширення корпоративного духу та єдності серед студентів навчальної групи.

6. Ознайомлення студентів з основними науковими напрямками роботи кафедр університету.

7. Визначні особистості ЗДМУ, їх роль в історії медицини.

8. Ознайомлення студентів навчальної групи з історією ЗДМУ.

9. Ознайомлення студентів навчальної групи з історією Запоріжжя.

10. Обговорення актуальних питань сучасного життя.

11. Сучасні мотивації підвищення освітнього рівня та здорового способу життя.

12. Дбайливе ставлення до державного майна та навколишнього середовища. Збереження істотко-культурної спадщини навчального закладу.

13. Здоровий спосіб життя – запорука здорового суспільства. Активне залучення молоді до оздоровчо-спортивних програм університету.

14. Змістовний відпочинок студента як елемент корпоративної культури.

15. Планування молодшої сім'ї – важливий етап виховання молоді.
16. Виставково-екскурсійні заходи як елемент єднання корпоративного духу академічної групи.
17. Етика ділового спілкування в студентських колективах як важливий елемент корпоративної культури.
18. Комунікабельність сучасної молоді як запорука майбутнього успіху.
19. Сучасна освіта і студент, перспективи розвитку в контексті Болонського процесу.
20. Талановита молодь як майбутнє нашої країни. Комплексний підхід до розширення світогляду студентства.

Діяльність кураторів

Протягом останніх років продовжує активно функціонувати інститут кураторства молодших курсів. Їх виховна робота була детально проаналізована на останньому засіданні ради з гуманітарної освіти та виховної роботи ЗДМУ. За результатами визначено кращі кафедри та куратори академічних груп. Висновки представлені на сайті університету.

Кращі кафедри з виховної роботи.

1. Суспільних дисциплін – зав. кафедри професор Утюж І. Г., заступник зав. кафедри з виховної роботи доц. Спиця Н. В.
2. Культурології та українознавства – зав. кафедри професор Турган О. Д., заступник зав. кафедри з виховної роботи викладач Вещикова О.С.
3. Іноземних мов – зав. кафедри доц. Гордієнко О.В., заступник зав. кафедри з виховної роботи викладач Скрипник Ю.С.
4. Мовної підготовки – зав. кафедри доцент Гейченко К.І., заступники зав. кафедри з виховної роботи викладачі Агіна О.І., Янушевська І.Б.
- 5.Анатомії людини, оперативної хірургії і топографічної анатомії – зав. кафедри Григор'єва О.А., заступник зав. кафедри з виховної роботи ст. викл., к.м.н. Матвейшина Т.М.
6. Аналітичної хімії – зав. кафедри професор Васюк С.О., заступник зав. кафедри з виховної роботи ст. викл, к.ф.н. Нагорна Н.О.
7. Фізіології – зав. кафедри проф. Куш О.Г., заступник зав. кафедри з виховної роботи доцент Сухомлінова І.Г.
8. Загальної практики – сімейної медицини – зав. кафедри професор Михайловська Н.С., заступник зав. кафедри з виховної роботи асистент Лісова О.О.
9. Університетська наукова бібліотека – директор Карпенко Т. В., заступник директора Пономаренко О.В.

Кращі кафедри – куратори земляцтв.

1. Анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії – зав. кафедри проф. Григор'єва О.А., заступник зав. каф. з виховної роботи, старший викладач Матвейшина Т.М. - земляцтва Індії (студенти першого курсу).
2. Технології ліків – зав. кафедри професор Гладишев В.В., заступник зав. каф. з виховної роботи старший викладач Курінний А.В. - земляцтва Марокко (студенти фармацевти)
3. Фізколоїдної хімії – зав. каф. професор Каплаушенко А.Г., заступник зав. каф. з виховної роботи старший викладач Щербак М.О. - земляцтва Тунісу, Ливану, Сирії.
4. Гістології, цитології та ембріології – зав. каф. професор Сирцов В. К. заступник зав. каф. з виховної роботи ст. викладач Таврот М.Л. - земляцтво Індії (3 курс)
5. Біологічної хімії – зав. кафедри професор Александрова Н.В., заступник зав. каф. з виховної роботи старший викладач Васильєв Д.А. земляцтво Індії (2 курс)

Кращі куратори академічних груп на перших і других курсах усіх факультетів.

1. Скрипник Ю.В. – викладач кафедри іноземних мов;
2. Войтович О.В. – старший викладач кафедри мікробіології, вірусології та імунології;
3. Саліонов В.О. – асистент кафедри біохімії;
4. Алієва О.Г. – доцент кафедри гістології, цитології та ембріології;

5. Жернова Н.П. – старший викладач кафедри фізіології;
6. Артюх О.В. – доцент кафедри анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії;
7. Лукіна Г.М. – асистент кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики;
8. Звягіна Г.О. – доцент кафедри культурології та українознавства;
9. Павліченко В.І. – доцент кафедри медбіології, паразитології та генетики;
10. Різник О.І. – ст. викладач кафедри охорони здоров'я, соціальної медицини та лікарсько-трудової експертизи;
11. Агіна О.І. – викладач кафедри мовної підготовки;
12. Даниленко Л.И., - викладач кафедри мовної підготовки;
13. Богуславська Л.Ф. – старший викладач кафедри мовної підготовки;
14. Постол Н.А. – старший викладач кафедри токсикології та неорганічної хімії;
15. Сазанова І.О. – старший викладач кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я;
16. Шевченко І.М. – старший викладач кафедри фармакогнозії, фармакології та ботаніки;
17. Жук Ю.М. – асистент кафедри аналітичної хімії;
18. Сидоренко С.В. – старший викладач кафедри суспільних дисциплін.

Рада з гуманітарної освіти та виховної роботи разом з органами студентського самоврядування планує в найближчій перспективі започаткувати проект студентського кураторства – шефства старшокурсників над першокурсниками, залучати членів студради до відвідувань гуртожитків спільно з представниками ректорату, співробітниками кафедр, які є кураторами відповідних кафедр.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ СТУДЕНТУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

1. Правильно, уважно, декілька разів прочитайте зміст.
2. Виділіть у ньому незрозумілі для себе слова, словосполучення, поняття.
3. Попрацюйте зі словниками, що дозволить Вам наблизитись до розуміння змісту понять і тексту загалом.
4. Зробіть усний і письмовий переказ прочитаного змісту і порівняйте, чи так його зрозуміли Ваші колеги.
5. Зафіксуйте на папері основні положення і також порівняйте їх із аналогічними у своїх товаришів.
6. Проведіть толерантне (без критики і образ) обговорення.
7. Не вирішуйте розбіжності в засвоєнні з точки зору „перемога – поразка” – винесіть їх на обговорення під час занять.
8. Занотуйте власне розуміння окремих слів, понять, суджень із тими, які Ви знайдете в підручниках, монографіях, словниках, енциклопедіях.
9. Заведіть власний словник термінів, поставивши собі за мету не тільки занотовування їх змісту із декількох сучасних енциклопедичних видань, але й практику їх включення до активного лексичного мовного вжитку. Це і буде практика поступового переходу слововжитку в слово розуміння.
10. Ніколи не задовольняйтесь прочитанням, по-перше, одноразовим, по-друге, про себе, по-третє, без запису усвідомленого і незрозумілого. Пам'ятайте, що наукова і навчальна робота потребує не лише дослідницької, але й літературної практики, уміння перевести предметно-знаряддеву діяльність в мовлене вголос мислення. Наукова література не є легкою прогулянкою по тексту, ось чому зазначені рекомендації виконують функцію розуміння його змісту: декілька раз перечитаний про себе і вголос, записаний в усвідомлених місцях, він починає роботу саморуку, започатковану процесом тотожності „духу” (розуму) тексту з „духом” (розумом) пізнавальної установки свідомості саме на це розуміння (взаєморозуміння). Для цього потрібне вольове

зосередження уваги на сутності тексту, яке дозволяє переключити свідомість із процесу прочитання в процес розуміння, процесу мовлення тексту в мислення читача.

11. Розумінню допомагає постановка запитань до тексту. Адже допитливість генетично властива людині. Тому потрібно розвивати в собі навички допитливості, вміння ставити запитання і якісно, і кількісно. Поставлене питання – вже початок пошуку відповіді, оскільки суще гармонійне і поза запитанням до нього. Тут такі поради: по-перше, якомога більше поставити запитань, по-друге, не поспішати давати відповіді, по-третє, намагатись давати різноманітні відповіді, по-четверте, не критикувати будь-які з них – на шляху до істини вони всі рівноцінні і рівнозначні. Особливо ж слід дослуховуватись до першого поштовху душі на відповідь. Він найближче до істини, але за наявності головної умови: мети/цілі навчання. Якщо заради нього самого, то перше почуття буде істинним і послужить першим кроком на шляху до істини; якщо заради чогось іншого, можливі вгадування, але не буде шляху, не буде приємних мук мислення, що супроводжують його перебування в лоні істини, добра і краси.

12. Протягом всього курсу налаштовуйте себе на вироблення інтересу до першоджерел. Зараз існує достатня кількість видань, в тому числі хрестоматій, щоб відійти від орієнтації лише на коментаторську літературу.

13. Зважаючи на різноманітний за змістом матеріал, проведіть його аналіз під кутом пошуку в ньому:

- а) спільних ідей, які його єднують в якості наукових текстів;
- б) різних ідей, які, на Вашу думку, суперечать одна одній;
- в) знайдіть ті ідеї, які справили на Вас найбільше враження і у Вас з'явилось бажання вступити з ними в діалог, щоб розвинути їх або ж заперечити.

14. Порівняйте свої відповіді щодо першооснов, які Ви давали у попередніх темах, з тими, які Ви змогли дати після ознайомлення зі змістом конкретної теми. Чи збіглись вони?

15. Не намагайтесь йти шляхом заперечення тих визначень, які вам видаються хибними, помилковими, невірними. Пам'ятайте, що Ваше завдання полягає не в критиці, а в умінні зрозуміти текст і як продукт певного часу, і як те, що належить вічності, будучи духовним фундаментом для цивілізованого розвитку людського суспільства.

16. Використовуйте попередні поради при підготовці до наступних тем.

17. При підготовці до заняття звертайте увагу як на спорідненість методологічної проблематики впродовж майже двох тисячоліть, так і на специфічні способи та глибину її вирішення. Не налаштовуйте себе на хибну думку щодо того, що начебто якихось суттєвих змін у духовно-пошуковому поступі не відбувається. По-перше, духовна субстанція світобудови незмінна, по-друге, пізнання духовного відбувається повільно, еволюційно – лише в такому разі воно набуває статусу істинного і може стати методом індивідуальної та суспільної життєдіяльності.

18. Продовжуйте, особливо при вивченні проблеми евристичності загальних понять, уважно фіксувати щонайменші відмінності й нюанси в аргументації мислителів. Адже схоластична філософія, а філософія це процес «мислення про мислення», стала справжньою школою уважно-вольового й відповідального мислення, якому заборонялась апеляція до свідчень почуттів як таких, що не мають відношення до першооснов буття.

19. Не забувайте виконувати методичні поради до попередніх занять – високоосвічена людина просто зобов'язана бути дисциплінованою у своїй увазі до букви й духу законів. А практика повторювань якнайбільше сприяє формуванню звички до методично й нормативно спрямованої діяльності.

20. При підготовці до відповідей намагайтесь втілювати у зміст методологічні принципи, про які йдеться у творах зазначених мислителів і про які Ви будете розповідати. Адже методологія існує не для прийняття «до відома» (перцепції), а до виконання (апперцепції), не для пам'яті лише, а для духовно-діяльного збагачення.

21. Продовжуйте використовувати методичні поради до всіх попередніх семінарських занять. Випишіть у словничок всі нові й незнайомі Вам терміни й поняття.

22. При вивченні різноманітних наукових джерел корелюйте їх зміст з особливостями, по-перше, соціально-економічного, соціально-політичного, духовно-культурного стану суспільства, по-друге, душевного складу мислителів, по-третє, власних душевних уподобань. Це допоможе бути об'єктивними в оцінках засобів вирішення тих проблем, які ними пропонуються, не стати апологетами звабливих у багатьох відношеннях одкровень, зберегти власну розумну волю.

Пам'ятайте: успіх у навчанні дає система підготовки до занять, яка повинна діяти впродовж усього періоду отримання освіти. Саме система підготовки трансформує знання в спосіб життєдіяльності індивіда, а не вони самі по собі. Наука – це, насамперед, системно викладені й системно засвоєні знання. Тому наведені поради, як і ті, що будуть запропоновані Вам у подальшому, мають стати наукою підготовки до занять і водночас наукою, яка вивчається. Наука – це те, що залишається в активній свідомості після обов'язкового забування (переходу в пасивну пам'ять), зумовленого психофізіологічними особливостями людського організму. Якщо система залишиться, якихось надзвичайних труднощів із виявленням забутого не виникатиме.

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Діяльність волонтерських організацій в Україні регулюється законами України від 01.07.2014 №1556-VII «Про вищу освіту», від 19.04.2011 № 3236-VI «Про волонтерську діяльність», Указом Президента України від 25.06.2013 № 344 «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», наказом Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 №641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах», листом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.03.2012 № 1/11-2863 «Щодо волонтерської діяльності», листом МОЗ України від 16.02.2012 № 08.01-47/206 щодо сприяння розвитку волонтерського руху, в яких встановлені основні вимоги до волонтерських організацій, врегульовано відносини з волонтерами, закріплено правовий статус волонтерів, джерела фінансування тощо.

Волонтерська діяльність у ВНЗ проводиться за такими напрямками:

- надання соціальних послуг громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах (інвалідність, часткова втрата рухової активності у зв'язку з різними життєвими обставинами, відсутність житла або роботи, наслідки стихійного лиха, катастроф тощо);
- надання соціальних послуг дітям та молоді у зв'язку з інвалідністю, хворобою, сирітством, безпритульністю, малозабезпеченістю, конфліктами і жорстоким ставленням у родині.
- шефство над ветеранами праці, воїнами АТО та ООС.
- надання допомоги українській армії та добровольчим батальйонам.
- лікування поранених внаслідок бойових дій на Сході України.

Склад волонтерських загонів з числа студентів та лікарів-інтернів у навчальних закладах затверджений наказом ректора.

Основні дані про студентів групи

1.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

2.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

3.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

4.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

5.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

6.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

7.

ПІБ	
Дата народження	

Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

8.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

9.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

10.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	

Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

11.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

12.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

13.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	

контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

14.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

15.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

16.

ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис,	

спорт тощо)	
Знання мов	
17.	
ПІБ	
Дата народження	
Адреса та контактні телефони	
Батько (місце роботи, контактні телефони)	
Мати (місце роботи, контактні телефони)	
Захоплення (література, поезія, музика, живопис, спорт тощо)	
Знання мов	

Зауваження до роботи куратора

Зразки соціологічних анкет для кураторів і студентів

Примірник анкетування студентів 1-го курсу

Анкета студента _____ курсу _____ факультету ЗДМУ
групи _____

_____ (ПІБ студента)

дата народження: _____ р.

Адреса місця проживання на момент навчання у ЗДМУ та контактний телефон: _____

Адреса місця постійного проживання: _____

Батьки (ПІБ, місце роботи, контактні телефони):

мати _____

_____ батько _____

Хобі, улюблені заняття, захоплення: _____

Одне з головних завдань куратора полягає, очевидно, в тому, щоб допомогти студентам першого курсу усвідомити принципову різницю між загальноосвітньою середньою школою та вищим навчальним закладом. З цією метою варто провести коротке соціологічне опитування для виявлення ними різниці між цими рівнями освіти. Нижче наведені питання, які можна запропонувати. Але попередньо ще одне важливе зауваження. Дуже бажано, аби відповіді на питання анкети були *закритими*. Тобто, відповіді мають дати самі студенти. Це складно, але це вже ніщо інше, як спроба пробудити у них власну думку. Тому пропонуємо варіанти *відкриті*, з певними варіантами, а куратори можуть прибрати варіанти і переконати респондентів у необхідності дати власні міркування.

1. Як Ви розумієте різницю між поняттями *учень* та *студент*?

Учень той, кого *учать, навчають*. (Це відкритий варіант, у закритому не потрібно давати відповідь).

Студент той, хто прагне до самостійного навчання.

2. Що саме прагне отримати в школі *учень*?

- атестат зрілості - знання - навички пізнавальної діяльності - навички трудової діяльності - отримати певне коло друзів і знайомих (додайте свої варіанти – прохання до кураторів).

3. На Вашу думку, в якому віці *учень* усвідомлює справжні цілі необхідності отримання освіти?

- з початку навчання - 10 років - 12 років - 15 років - по закінченню школи

(Пояснення (не для анкети!)): Це одна з головних проблем середньої, якоюсь мірою (що потрібно досліджувати також!) і вищої, освіти: цілі навчання усвідомлюються тоді, коли значний період навчання пройдений, отже, знання не закріплені в оперативній пам'яті. Конфуцій вважав, що свідомий підхід до навчання для нього настав у 15 років. Ця цифра, на мою думку, є об'єктивною і в наш час. Принаймні, для більшої частини учнів).

4. Для *студента* головне у навчанні полягає в:

- набутті нових знань - формуванні навичок їх втілення у професію - умінні використовувати методологію здобуття знань - умінні самостійно організувати пізнавальний процес - бажанні отримати досвід студентського життя (Куратори: додайте свої варіанти).

5. Яка різниця між *вчителем* школи та *викладачем* ВНЗ?

Вчитель – в основному це *передавач* знань.

Викладач – має бути *носієм наукової методології* отримання знань.

(Бажано не давати ці відповіді, це має бути закрите питання).

6. Як Ви розрізняєте *слова* і *поняття*?

Слово має – предметно-речовий корелят.

Поняття – відображає закон, сутність, принцип буття спорідненого класу об'єктів.

(Бажано не давати ці відповіді, це має бути закрите питання).

7. Кому, на Вашу думку, у взаємодії «студент – викладач» має належати активність?

- студентів - викладачеві

8. Чи відчули Ви, навчаючись декілька тижнів у ВНЗ, різницю між навчанням у школі?

- так - ні - складно сказати

Щиро дякуємо за співпрацю!

АНКЕТА

Для ознайомлення студентів із Законом „Про вищу освіту” можна використати соціологічну анкету, в якій навести питання, що безпосередньо впливають із його положень.

Так, Розділ IX „Організація освітнього процесу”, безперечно, має зацікавити як викладачів, так і студентів. Ст.47, п.1 визначає зміст освітнього процесу, який провадиться „через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості”. Наступні статті визначають ці заходи та засоби. Ст.49, п.1 говорить про очну (денну, вечірню) та заочну (дистанційну) форми навчання, а в п.2 йдеться: „Форми навчання можуть поєднуватися”. Ось тут і варто провести опитування як студентів, так і викладачів з питання про форми поєднання.

ШАНОВНІ СТУДЕНТИ!

З метою поліпшення якості навчання просимо Вас дати відповіді на пропоновані варіанти запитань.

Закон України „Про вищу школу” дозволяє поєднувати очну (денну та вечірню) та заочну (дистанційну) форми навчання.

1. Чи є у Вас бажання **деякі** предмети складати за:

- заочно: так ні

- дистанційно: так ні (потрібне підкреслити, обвести кружком)

2. Які саме предмети Ви б погодились складати за цими формами?

- суспільно-гуманітарні

- факультативні
- незначні за кількістю кредитів
- позначте конкретні предмети _____

3. Чи вважаєте Ви себе здатним до пізнавальної самоорганізації вільного часу в разі переходу на часткове заочне (дистанційне) навчання?

- впевнений в цьому
- думаю, що зможу
- не переконаний

4. З якої причини Ви б хотіли поєднати очну та елементи заочної освіти? Відповіді подайте в порядку значимості, позначивши їх місце цифрами від 1 до 6.

- мати вільний час
- мати можливість працювати для отримання коштів для життя
- деякі навчальні предмети я вивчав самостійно до ВНЗ
- не задовольняє рівень викладання деяких предметів
- певні предмети заважає сприймати велика кількість студентів у групі
- самостійне вивчення більш свідоме, бо відповідає власному інтересу
- дайте свій варіант

5. Як Ви розумієте творчу діяльність в умовах навчання у виші? (Пронумеруйте за значимістю).

- кожне заняття має відкривати щось невідоме
- викладачі повинні давати індивідуальні пошуково-дослідницькі завдання
- має бути можливість вибору дослідницьких проблем, вирішення яких прирівнюється до складання заліку, підсумкового модуля, іспиту
- має бути спецкурс „Пізнання як творчість та творча діяльність”
- дайте свій варіант

6. Чи відчули Ви якісну відмінність між навчанням у школі та ВНЗ?

- так - ні - якоюсь мірою

7. Якщо відчули, то в чому вона? (Пронумеруйте пункти за значимістю).

- методах проведення занять
- предмети більш складні для розуміння
- інтелектуальний рівень студентів більш високий
- вражає інтелект викладачів
- Ваш варіант

8. Чи відчули Ви вплив студентського самоврядування на організацію освітнього процесу?

- так - якоюсь мірою - ні - нічого не знаю про нього

9. Позначте, будьте ласкаві, такі дані про себе:

- вік - стать - курс - факультет

Щиро дякуємо за співтворчість!

ШАНОВНІ КУРАТОРИ ТА ЗАСТУПНИКИ ЗАВ. КАФЕДР З ВИХОВНОЇ РОБОТИ!

Закон України „Про вищу освіту” у Ст.50 п.3 зазначає: „Вищий навчальний заклад має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять” (НЗ). Йдеться про звичні традиційні форми, перераховані в п. 1 – „навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи”, та п.2, де наведені види НЗ – „лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація”. Будь-ласка, висловіть свої міркування щодо „інших форм освітнього процесу та видів НЗ”.

Примітка. Суспільству заважає рухатись шляхом новацій консерватизм традицій, які „як кошмар тяжіють над сучасниками” (К Маркс). Складається ситуація, коли „мертвий

хапає живого”. Це характерно для масової свідомості. Якщо ми професорсько-викладацький склад ВНЗ, то маємо йти шляхом творчого, а не консервативного мімесису.

Пропонуємо запитання, мета яких – здійснити мізковий (інтелектуальний) штурм, брейнстормінг, а не відразу ж впроваджувати їх в навчально-освітній процес. Ця анкета може бути запропонована для студентів II-го курсу, оскільки у них вже є певний досвід.

1. Що нового, крім традиційних форм НЗ (лекція, лабораторне, семінарське, практичне, індивідуальне заняття, консультація) Ви можете запропонувати?

А. Навчальні заняття можуть бути:

- дистанційними
- по скайпу
- за власним дослідницьким планом (був учасником наукових олімпіад і т. п.)
- Ваші варіанти

Б. Самостійна (традиційні – інд. заняття, курсові та дипломні проекти) робота може здійснюватись як:

- творчими групами самих студентів
- у співпраці з аспірантами
- у співпраці зі старшокурсниками
- Ваші варіанти

В. Практична підготовка (традиційні – ознайомча, навчальна, стажування) може бути:

- за власним планом
- робота за фахом
- винахід
- раціоналізаторська пропозиція
- написання наукової статті
- Ваші варіанти

Г. Контрольні заходи (традиційні – поточний та підсумковий контроль) можуть бути:

- колоквиум
- позапланова (несподівана) перевірка знань
- інший викладач
- заняття з раніше складених навчальних предметів
- тести з миттєвими відповідями
- змагання на інтелектуального переможця на занятті
- Ваші варіанти

2. Які новації Ви можете запропонувати щодо видів НЗ?

А. Лекції можуть бути:

- проблемно-пошуковими, а не звичним повідомленням відомого викладачам;
- години на лекції слід зменшити, щоб всі вони були проблемними;
- лекції у вигляді студентських конференцій;
- кількість студентів на лекціях має бути оптимальна – не більше 25 студентів;
- перші 45 хв. всі студенти знайомляться з матеріалом, а другі поясненням лектором незрозумілого;

- лекції мають проводитись одночасно двома лекторами у вигляді дискусій між ними;
- обов’язково (дуже бажано) запропонуйте свої варіанти.

Б. Лабораторні заняття можуть бути:

- під керівництвом кращих студентів старшокурсників
- під керівництвом аспірантів
- у вигляді наукових експериментів
- наведіть свої варіанти.

В. Практичні заняття можуть/повинні бути у вигляді:

- знайомства з діяльністю видатних фахівців
- спроб формулювання робочих гіпотез із певних проблем
- завдань із налагодження приладів, інструментів

- завдань на вирішення якоїсь проблеми групами з 3-5 студентів однієї групи
- наведіть свої варіанти.

Г. Семінарські заняття можуть бути у вигляді:

- конференцій
- змагань двох підготовлених груп студентів
- обговорень підготовлених тем
- обговорень несподіваних для студентів тем
- письмових відповідей
- виконання тестових завдань
- дискусії інтелектуальних лідерів знань
- дискусії студентів-інтелектуалів з викладачами
- Ваші варіанти.

Д. Індивідуальне заняття може бути у вигляді:

- виконання проблемних завдань, виданих викладачем
- виконання проблемних завдань, обраних самим студентом
- написання наукових статей або тез
- вибору студентами такої форми навчання
- створення самими студентами науково-дослідницьких груп
- вирішення певних тем за власним графіком
- Ваші варіанти

Є. Консультації можуть бути:

- перевірочними
- для підказок у вирішенні заданих творчих завдань
- для поглиблення знань
- передачі досвіду формування знань, умінь і навичок
- Ваші варіанти

3. На Вашу думку, новації мають впроваджуватись на:

- окремих факультетах
- окремих курсах
- окремих спеціальностях
- для тих викладачів, які обґрунтують методику їх проведення
- для студентів, які обрали такі форми навчання
- Ваші варіанти

4. Дані про Вас:

- вік ; - стать ; - професор; - доктор наук; - доцент; - кандидат наук; – старший викладач; - викладач; - аспірант.

Щиро дякуємо за співтворчість!

P.S. Можна обміняти анкети зі студентами – буде цікаво.

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ

на виконання соціологічного дослідження на тему

«Вияв рівня пізнавальних здібностей студентів і пошук ефективних засобів їх розвитку»

Вихідна гіпотеза. По-перше, не у всіх студентів є достатньо розвинений пізнавальний інтерес; по-друге, між ними є суттєві відмінності соціального характеру, примножені відмінностями природних/вроджених якостей; по-третє, вибір ними професії не завжди є свідомим; по-четверте, рівень вихідних знань суттєво відрізняється у студентів однієї групи; по-п'яте, є значні відмінності в очікуваннях відносно майбутньої професії.

У зв'язку з цим засобами соціології та соціальної психології **потрібно визначити:**

- рівень розвиненості пізнавально-дослідницького інтересу;
- визначити мотивацію вибору професії;

- спрямованість свідомості – інтроверти, екстраверти: раціональні та сенсорні;
- рівень соціалізації – лідер чи виконавець;
- різнобічність пізнавальних інтересів і потреб;
- розвиненість інтелекту, його гнучкість, сприйнятливості до нового;
- життєві орієнтири, пов'язані з професією;
- здатність до саморозвитку;
- сила волі, необхідна для подолання труднощів у пізнанні;
- методи формування академічної групи.

Очікувані результати. Формувати навчально-освітній процес, в якому б академічні групи максимально, настільки це можливо, створювались на основі принципу «подібне притягується до подібного», на основі чого тільки й можливий додатковий імпульс для саморозвитку людини в якості творчої особистості. Ще одне: академічна група, створена за таким принципом, може стати соціалізованим суб'єктом пізнавально-дослідницької діяльності, а не механічною сукупністю індивідів.

Люди хочуть робити те, що вони **повинні** робити, виходячи з власних усвідомлених інтересів. Це, власне кажучи, якраз і визначає соціальну структуру суспільства. Соціальний характер досить стійкий, а тому свідомість індивідів не може змінитись революційно. Не слід розраховувати, що, змінивши свідомість людини, можна започаткувати гуманістичний тип суспільства, утвердити новий тип соціального характеру. Тобто, він є реальним базисом суспільства і його слід досліджувати в першу чергу. (На основі вчення Е.Фромма).

КОНТРОЛЬНИЙ ЗАМІР МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ У ВНЗ

З метою об'єктивного знайомства з початковим рівнем знань студентів, які тільки-но вступили до ВНЗ, просимо Вас дати відповіді на такі питання.

1. Ваша мотивація вибору Запорізького медуніверситету:

- хочу бути лікарем (провізором)
- тут більше бюджетних місць
- порадили батьки, які є професійними медиками (провізорами)
- є бажання лікувати своїх рідних і близьких друзів і знайомих
- це прибуткова професія
- не зарахували до інших ВНЗ
- в інших мед. університетах неякісна освіта і хабарництво

Просимо виділити цифрами 1,2,3 найважливіші мотиви вибору майбутньої професії.

Можна пронумерувати всі пункти по значимості.

2. Чим, на Вашу думку, відрізняється загальноосвітня і вища школа?

- загальноосвітня не дає професії
- глибиною знань з навчальних предметів
- якісним складом викладачів
- необхідністю самостійного мислення
- формуванням відповідальності за якісний рівень знань
- науковим, а не популярним рівнем знань

Також позначте цифрами головні відмінності

3. Яка, на Вашу думку, різниця між вчителем загальноосвітньої школи і викладачем ВНЗ? – наведіть декілька відмінностей

4. Що таке мислення як пізнавальна діяльність? – дайте коротке визначення

5. Що таке якість знань? – дайте коротке визначення

6. Що таке об'єктивне знання? – дайте коротке визначення

7. Чи відчули Ви якісні зрушення свідомості у зв'язку зі вступом до ВНЗ?

Значною мірою Якоюсь мірою Буденна справа Не відчув

8. Якщо відчули, то які саме:

- певні душевні побоювання відносно нового незвичного стану
- гордість
- почуття дорослості
- почуття відповідальності

Виділіть два головних

8. Чи вважаєте Ви, що ЗНО відображає справжній рівень Ваших знань?

Так Якоюсь мірою Важко відповісти Ні

Щиро дякуємо за відповіді! Нехай щастить!

ШАНОВНИЙ СТУДЕНТЕ!

Просимо Вас відповісти на декілька запитань, які характеризують Ваше розуміння сутності навчально-освітнього як виховного процесу формування свідомості загалом, громадянської зокрема, та подати короткі пропозиції щодо цього напрямку діяльності колективу університету.

Дуже бажано запропоновані варіанти **пронумерувати** за значимістю, первинністю.

1. Формування свідомості це:

- розвиток морально-етичних норм поведінки людини в суспільстві;
- виявлення та сприяння розвитку властивих людині пізнавальних здібностей;
- прищеплення людині вироблених історією людства, суспільства, народу, колективами та родинами, необхідних для життя практичних навичок і умінь;
- Ваша думка _____

2. Хто, на Вашу думку, має бути суб'єктом формування свідомості?

- родина;
- заклади освіти;
- виробничі колективи;
- держава;
- це має бути процесом самовиховання;
- Ваша думка _____

3. Людина як громадянин це:

- та, якій виповнилось 16 років;
- суб'єкт наданих їй законом прав;
- суб'єкт зобов'язуючого права;
- суб'єкт користування свободою розумної, а не свавільної, волі;
- об'єкт формування правосвідомості;
- Ваша думка _____

4. Формування громадянської свідомості це:

- просвітницька правова діяльність суб'єктів виховання;
- процес формування правосвідомості самою людиною;
- повсякденне життя у громадянському типі суспільства та правовій державі;
- постійна громадська активність через участь у громадських організаціях
- Ваша думка _____

5. Якщо мозок як матеріальний носій свідомості людини запрограмований генетично, то, на Вашу думку, настільки ефективними є засоби впливу на її змістовне формування соціокультурних чинників?

- повністю ефективні - незначною мірою - зовсім неефективні

6. Чи не є, на Вашу думку, процес формування громадянської свідомості порушенням гарантованих Конституцією прав студента на свободу світогляду?

- так - якоюсь мірою - ні - як інакше?

7. Ваша стаття - жіноча - чоловіча

*Знамені дати, події, ювілеї на 2019 – 2020 навчальний рік**ВЕРЕСЕНЬ 2019*

1 День знань.

1 - 80-ті роковини початку Другої світової війни (01.09.1939).

2 Закінчення Другої світової війни (1945). Підписано Акт про беззастережну капітуляцію Японії.

8 Міжнародний день письменності.

8 - 75-ті роковини початку депортації українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляштя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944-1951 роках (вересень 1944, день пам'яті - 08.09).

9 - 250 років від дня народження Івана Петровича Котляревського (1769-1838), українського письменника.

10 - 125 років від дня народження Олександра Петровича Довженка (1894-1956), українського письменника, режисера.

11 - 155 років від дня народження Павла Арсеновича Грабовського (1864-1902), українського поета.

14 День українського кіно.

17 - 155 років від дня народження Михайла Михайловича Коцюбинського (1864-1913), українського письменника.

18 - 90 років з дня народження Алли Горської (1929-1970), художниці, учасниці правозахисного руху.

20 - 90 років з дня народження Івана Світличного (1929-1992), літературознавця, мовознавця, поета, перекладача, політв'язня радянського режиму;

21 День фармацевтичного працівника

22 День партизанської слави.

28 100 років від дня народження Василя Олександровича Сухомлинського (1918–1970), українського педагога, письменника, публіциста, громадського діяча

30 Всеукраїнський день бібліотек.

ЖОВТЕНЬ 2019

1 День ветерана.

1 Міжнародний день людей похилого віку

4 Всесвітній день учителя. День працівника освіти.

7 Міжнародний день лікаря

10 - 130 років з дня народження Михайла Драй-Хмари (1889-1939), поета, літературознавця, репресованого.

14 Покрова Пресвятої Богородиці

14 Днем захисника України.

14 День українського козацтва.

15 - 205 років від дня народження Михайла Юрійовича Лермонтова (1814-1841), російського письменника, поета.

19 - 140 років з дня народження Миколи Порша (1879-1944), політичного діяча, економіста, члена Української Центральної Ради.

21 - 186 років від дня народження Альфреда Нобеля (1833-1896), шведського інженера-хіміка, засновника щорічної міжнародної премії, що присуджується за найважливіші наукові дослідження і відкриття.

24 День Організації Об'єднаних Націй.

26 - 200 років з дня народження Миколи Терещенка (1819-1903), громадського діяча, підприємця, мецената.

- 27 жовтня - 100 років з дня народження Івана Лисяка-Рудницького (1919-1984), історика, політолога, публіциста.
 28 День визволення України від нацистських загарбників (1944).

ЛИСТОПАД 2019

- 9 День преподобного Нестора Літописця
 9 День української писемності та мови.
 9 - 200 років від дня народження Івана Сергійовича Тургенєва (1818–1883), російського письменника.
 13 - 130 років з дня народження Остапа Вишні (справжнє ім'я та прізвище - Павло Губенко) (1889-1956), письменника-сатирика, гумориста, перекладача;
 16 Міжнародний день толерантності.
 17 Міжнародний день студента.
 18 листопада - 160 років з дня народження Костя Левицького (1859-1941), державного та громадського діяча, першого голови уряду ЗУНР.
 21 День Гідності та Свободи.
 23 День пам'яті жертв голодоморів.
 27 - 140 років від дня народження Грицька Абрамовича Чупринки (1879—1921), українського поета.
 29 - 120 років від дня народження Григорія Михайловича Косинки (справжнє ім'я та прізвище - Григорій Стрілець) (1899—1934), українського письменника, перекладача.

ГРУДЕНЬ 2019

- 1 Всесвітній день боротьби зі СНІДом
 3 Міжнародний День людей з інвалідністю
 5 Міжнародний день добровольців в ім'я економічного і соціального розвитку. Міжнародний день волонтерів.
 6 День Збройних Сил України.
 6 - 120 років з дня народження Олександра Оглоблина (1899-1992), історика, архівіста, президента Української вільної академії наук у США.
 14 День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.
 19 Святителя Миколая Чудотворця.
 24 – Католицьке різдво
 19 - 100 років з дня народження Миколи Лукаша (1919-1988), поета, перекладача, лінгвіста, літературознавця.

СІЧЕНЬ 2020

- 1 Новорічне свято
 1 День Святого Петра Могили
 6 Святвечір перед Різдвом Христовим
 7 Різдво Христове
 8 - 85 років від дня народження Василя Андрійовича Симоненка (1935-1963), українського поета, журналіста, правозахисника.
 15 Верховна Рада України затвердила Державний гімн України «Ще не вмерла Україна» (15.01.1992).
 15 - 95 років від дня народження Євгена Івановича Носова (1925-2002), російського письменника.
 22 День Соборності України.

22 - 245 років від дня народження Андре Марі Ампера (1775-1836), французького фізика та математика.

25 День Тетяни.

25 - 395 років від дня народження Марусі Чурай (Марії Гордіївни Чурай) (1625-1653), української народної поетеси, авторки широко відомих пісень.

27 Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту.

27 - 230 років від дня народження Петра Петровича Гулака-Артемівського (1790-1865), українського поета, перекладача, педагога, культурно-громадського діяча.

28.01 - 160 років від дня народження Антона Павловича Чехова (1860-1904), російського письменника.

29 День пам'яті героїв Крут.

30 - 90 років від дня народження Всеволода Зіновійовича Нестайка (1930-2014), письменника, класика сучасної української дитячої літератури.

ЛЮТИЙ 2020

14 День Святого Валентина

15 День вшанування учасників бойових дій на території інших держав.

20 День Героїв Небесної Сотні.

21 Міжнародний день рідної мови.

БЕРЕЗЕНЬ 2020

8 Міжнародний день прав жінок і миру.

9 День народження Тараса Григоровича Шевченка (1814-1861), українського поета, художника, мислителя.

19 - 90 років від дня народження Ліни Василівни Костенко (1930), української письменниці-шестидесятниці, поетеси.

31 - 138 років від дня народження Корнія Івановича Чуковського (справж. — Корнейчуков Микола Васильович) (1882–1969), російського письменника, літературознавця, перекладача, критика.

КВІТЕНЬ 2020

1 День гумору і сміху.

4 День створення НАТО

7 Всесвітній день здоров'я.

11 Міжнародний день визволення в'язнів фашистських концтаборів

12 Всесвітній день авіації та космонавтики

19 Великдень

26 День Чорнобильської трагедії (1986).

26 - 130 років від дня народження Миколи Костянтиновича Зерова (1890–1937), українського поета, літературознавця, перекладача, педагога.

ТРАВЕНЬ 2020

1 День міжнародної солідарності трудящих.

8–9 Дні пам'яті та примирення, присвячені пам'яті жертв Другої світової війни.

8 Міжнародний день Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

9 День Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні.

10 День матері.

12 Міжнародний день медичних сестер

15 Міжнародний день родини.

16 День Європи. Враховуючи стратегічний курс України на європейську інтеграцію, цей День відзначається згідно Указом Президента України (№ 339/03 від 19 квітня 2003 року) у третю суботу травня.

16 День науки

21 День української вишиванки

22 - 180 років від дня народження Марка Лукича Кропивницького (1840–1910), драматурга, актора, режисера, фундатора українського професійного театру.

ЧЕРВЕНЬ 2020

1 Міжнародний день захисту дітей.

1 Всесвітній день батьків.

7 День Святої Трійці

21 День медичного працівника

22 День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні. Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України № 1245/2000 від 17.11.2000 р.

28 День Конституції України.

ЛИПЕНЬ 2020

8 День родини.

28 День хрещення Київської Русі.

28 День пам'яті святого рівноапостольного князя Володимира – хрестителя Київської Русі

СЕРПЕНЬ 2020

12 Міжнародний день молоді.

23 День Державного Прапора України.

24 День Незалежності України (1991).

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ ТА ЮВІЛЕЇ 2019 РОКУ

(згідно постанови Верховної Ради України від [№ 2733-VIII від 30.05.2019](#), ВВР, 2019, № 25, ст.103²)

Цього року на державному рівні відзначатимуться такі пам'ятні дати та ювілеї:

I. Відомих подій в Україні:

1000 років з початку правління Ярослава Мудрого, Великого князя Київської Русі (1019);

875 років з часу створення Галицького (Крилоського) Євангелія - однієї з найдавніших книжних пам'яток Київської Русі (1144);

575 років з часу надання Магдебурзького права місту Житомиру (1444);

400 років з часу виходу "Граматики" Мелетія Смотрицького - першого повного видання церковнослов'янської мови в українській редакції (1619);

200 років з часу прем'єри п'єси Івана Котляревського "Наталка Полтавка" на сцені полтавського театру (1819);

185 років з дня заснування Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (04.12.1834);

100 років з часу створення Одеської кіностудії (1919);

² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2733-19#n2>

100 років з часу утворення Національної заслуженої академічної капели України "Думка" (1919);

100 років з часу заснування Інституту проблем ендокринної патології імені В.Я. Данилевського Національної академії медичних наук України (1919);

100 років з часу утворення Інституту травматології та ортопедії Національної академії медичних наук України (червень 1919);

100 років з часу Чортківської наступальної операції Української Галицької Армії ("Чортківської офензиви") (07-28.06.1919);

100 років від початку походу об'єднаних армій Української Народної Республіки (УНР) та Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР) на Київ та Одесу (11.08.1919);

100 років від початку Першого Зимового походу Армії Української Народної Республіки (06.12.1919);

30 років з часу проведення установчого з'їзду, на якому створено громадсько-політичну організацію "Народний Рух України за перебудову" (08-10.09.1989);

30 років з часу проведення у місті Чернівцях першого фестивалю української сучасної пісні та популярної музики "Червона рута" (17-24.09.1989);

25 років з часу утворення Національного університету "Острозька академія" (1994);

II. Видатних особистостей:

240 років з часу народження Олександра Засядька (1779-1837), інженера-артилериста, конструктора бойових ракет;

9 вересня - 250 років з дня народження Івана Котляревського (1769-1838), письменника, поета, драматурга, громадського діяча, основоположника сучасної української літератури;

10 вересня - 125 років з дня народження Олександра Довженка (1894-1956), письменника, кінорежисера, художника;

18 вересня - 90 років з дня народження Алли Горської (1929-1970), художниці, учасниці правозахисного руху;

20 вересня - 90 років з дня народження Івана Світличного (1929-1992), літературознавця, мовознавця, поета, перекладача, політв'язня радянського режиму;

10 жовтня - 130 років з дня народження Михайла Драй-Хмари (1889-1939), поета, літературознавця, репресованого;

19 жовтня - 140 років з дня народження Миколи Порша (1879-1944), політичного діяча, економіста, члена Української Центральної Ради;

26 жовтня - 200 років з дня народження Миколи Терещенка (1819-1903), громадського діяча, підприємця, мецената;

27 жовтня - 100 років з дня народження Івана Лисяка-Рудницького (1919-1984), історика, політолога, публіциста;

13 листопада - 130 років з дня народження Остапа Вишні (справжнє ім'я та прізвище - Павло Губенко) (1889-1956), письменника-сатирика, гумориста, перекладача;

18 листопада - 160 років з дня народження Костя Левицького (1859-1941), державного та громадського діяча, першого голови уряду ЗУНР;

29 листопада - 120 років з дня народження Григорія Косинки (справжнє ім'я та прізвище - Григорій Стрілець) (1899-1934), письменника, перекладача;

6 грудня - 120 років з дня народження Олександра Оглоблина (1899-1992), історика, архівіста, президента Української вільної академії наук у США;

19 грудня - 100 років з дня народження Миколи Лукаша (1919-1988), поета, перекладача, лінгвіста, літературознавця;

III. Днів пам'яті:

80-ті роковини початку Другої світової війни (01.09.1939);

75-ті роковини початку депортації українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляшся, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944-1951 роках (вересень 1944, день пам'яті - 08.09.2019).

Пам'ятні події в історії української медицини

1070 р:

– у Києві велика княгиня Ольга та ігумен Києво-Печерського монастиря Феодосій заснували при Києво-Печерській Лаврі – притулок для хворих та немічних, один з перших лікувальних закладів в Україні-Русі.

1620 р:

– у Луцьку заходами міщан відкрито першу в Україні міську лікарню для хворих – «Лікарню братства милосердя».

1770 р:

– відкрито першу аптеку у м. Кременчук.

1805 р:

– 29 січня – у Харкові відкрито університет з медичним факультетом;

– у Львові закрито університет, а медичний факультет перетворено в Медичну колегію з дворічним терміном навчання.

1840 р:

– 29 жовтня – у Києві відбулося урочисте відкриття одного з перших в Україні Наукового об'єднання лікарів, яке було засноване на 3 роки пізніше, ніж Королівське медичне товариство у Відні, та на 20 років раніше від Московського товариства лікарів.

1865 р:

– у Києві професор медичного факультету Ю.К.Шимановський (1829–1868) у праці «Операції на поверхні людського тіла» вперше в світовій практиці описав вільне перещеплення шкіри;

– заснування Одеського науково-медичного центру;

– професор Харківського університету Іван Павлович Лазаревський (1829–1902) запропонував першу модель прямих акушерських щипців.

1870 р:

– київський хірург Олександр Степанович Яценко (1843–1897) першим у світі здійснив перещеплення шкіри для заміщення дефекту після вогнепального поранення;

1895 р:

– у Києві професор Олександр Д. Павловський одним з перших у світі виготував у своїй лабораторії і застосував для лікування антидифтерійну сироватку;

1900 р:

– 1 вересня в Одеському (Новоросійському) університеті відкрито медичний факультет (перший декан – відомий учений-патолог професор В.В.Підвисоцький);

1925 р:

– у Львівському університеті на лікарському відділі вирішено організувати кафедру історії та філософії медицини (з 1929 р. курс почав читати д-р медицини Вітольд Зембіцький, з 1936 – професор);

1930 р:

– 9 березня у Харкові в приміщенні Оперного театру розпочався сфабрикований процес у справі СВУ проти 45 українських інтелігентів;

1935 р:

– вийшла постанова уряду СРСР про відновлення вчених ступенів і звань у т.ч. і медичних наук, які були скасовані після Жовтневого перевороту у 1917 р.;

1955 р:

– у Києві професор М.М. Амосов в Інституті вдосконалення лікарів організував першу в країні спеціалізовану кафедру серцевої (торакальної) хірургії;

1965 р:

– у Києві акад. М.М. Амосов уперше в світі почав впроваджувати в практику протитромбічні протези серцевих клапанів, здійснив операцію вживлення в серце кулькового клапана з повністю обшитим сідлом;

1968 р.:

- Запорізький фармацевтичний інститут був реорганізований у Запорізький медичний інститут

Пам'ятні дати в історії українського народу

Вересень 2019

1. 10 вересня (29 серпня за ст. ст.) 1885 р. нар. **Олександр Володимирович Палладін** – засновник української школи біохіміків; очолював Київський Інститут біохімії Академії наук УРСР; був Президентом Академії наук УРСР.
2. 19 вересня 1836 нар. **Григорій Миколайович Мінх** – епідеміолог та патолог, професор Київського університету; дослідник чуми, сибірської виразки, прокази
3. 1939 Початок другої світової війни
4. 1769 Нар. Іван Котляревський, письменник
5. 1894 Нар. Олександр Довженко, письменник і кінорежисер
6. 1864 Нар. Павло Грабовський, поет і публіцист
7. 1864 Нар. Михайло Коцюбинський, письменник
8. 1841 Нар. Михайло Драгоманов, історик і публіцист
9. 1845 Нар. Іван Тобілевич (Карпенко-Карий), драматург, один із засновників українського театру
10. 1866 Нар. Михайло Грушевський, видатний громадсько-політичний і науковий діяч України

Жовтень 2019

1. 1701 Києво-Могилянській колегії надано статус академії
2. 1942 Створення Української Повстанської Армії
3. 1615 Заснування Києво-Могилянської колегії

Листопад 2019

1. 1855 Нар. Дмитро Яворницький, історик, археолог, дослідник козацької старовини
2. 1918 Українська Національна Рада проголосила Західно-Українську Народну Республіку
3. 1839 Нар. Остап Вишня, письменник-сатирик
4. 1901 Нар. Михайло Орест (Зеров) (1901 – 1963), поет
5. 1708 Зруйнування російськими військами Батурина – столиці гетьманської України
6. 1803 На Соловках помер останній кошовий Запорізької Січі Петро Калнишевський
7. 1918 Створено Директорію УНР на чолі з В.Винниченком
8. 1918 Створено Українську академію Наук, президентом обрано В.Вернадського
9. 1945 В Аусбурзі засновано Українську Вільну Академію Наук (УВАН)
10. 1838 Нар. Іван Нечуй-Левицький, письменник
11. 1863 Нар. О. Кобилянська, письменниця
12. 1778 Нар. Григорій Квітка-Основ'яненко, письменник
13. 1859 Нар. Кость Левицький, громадський діяч
14. 1899 Нар. Григорій Косинка, письменник (розстріляний 17.12.1934 р.)

Грудень 2019

1. 6 грудня 1913 нар. **Микола Михайлович Амосов** – видатний український кардіохірург і вчений. засновник і директор Київського інституту серцево-судинної хірургії, фундатор школи біологічної та медичної кібернетики
2. 22 (11 за ст. ст.) грудня 1744 у с.Янівка Чернігівської губернії нар. **Данііл Самойлович** – засновник епідеміології в Російській імперії, який першим довів можливість щеплення проти чуми і очолював боротьбу з епідеміями чуми в Україні та Росії; фундатор першого на Україні наукового медичного товариства
3. 1883 Нар. Микола Хвильовий , письменник
4. 1991 Всеукраїнський референдум підтвердив Акт про незалежність України
5. 1722 Нар. Григорій Сковорода , просвітитель-гуманіст, філософ і поет
6. 1868 У Львові засновано товариство “Просвіта”
7. 1948 ООН прийняла Декларацію прав людини. День прав людини
8. 1704 Катерина II ліквідувала Гетьманщину в Україні
9. 1866 Нар. Дмитро Заболотний , мікробіолог
10. 1616 Вийшов з друку “Часослов” - перша друкована книга в Києві

Січень 2020

1. 1909 Нар. Степан Бандера
2. 1649 Тріумфальний в'їзд гетьмана Богдана Хмельницького в Київ після перемоги над поляками
3. 1919 Ухвала Української Національної Ради про злуку ЗУНР і УНР
4. 1918 Франція і Великобританія визнали УНР як незалежну державу
5. 1918 Випущено перші українські банкноти
6. 1595 Нар. Богдан Хмельницький
7. 1846 Т. Шевченко написав “Заповіт”
8. 1846 Засновано Кирило-Мефодіївське братство у Києві
9. 1898 Нар. Володимир Сосюра, поет
10. 1838 Нар. Василь Стус, поет
11. 1805 Відкриття Харківського університету
12. 1921 Відкриття Українського Вільного університету у Відні
13. 1654 Переяславська Рада прийняла рішення про українсько-московський союз, що поклало початок поневолення України
14. 1803 Помер останній обраний гетьман України Кирило Розумовський
15. 1919 Всенародні збори в Хусті ухвалили приєднання Закарпаття до УНР
16. 1918 Проголошення IV Універсалом Центральної Ради Самостійної УНР
17. 1919 Проголошення Злуки всіх українських земель в єдиній державі
18. 1839 Нар. Павло Чубинський, поет, етнограф, автор текстур українського гімну “Ще не вмерла Україна”
19. 1891 Нар. Павло Тичина, поет, академік
29. 1918 Бій під Крутами Студентського куреня з переважаючими силами більшовицьких військ

Лютий 2020

1. 27 (15 за ст.ст.) лютого 1875 нар. **Володимир Петрович Філатов** – видатний офтальмолог, професор Одеського університету, директор Одеського експериментального інституту офтальмології
2. 1933 Організований комуністичним режимом геноцид проти українського народу досяг апогею. Протягом 1932 – 33 років від голоду та репресій в Україні загинуло біля 10 мільйонів осіб
3. 1106 Князь Володимир Мономах закінчив “Повчання” , перший дидактично-художній твір княжої Русі

4. 1648 Богдана Хмельницького обрано гетьманом України
5. 1918 Берестейський мир. Німеччина, Австрія, Туреччина та Болгарія визнали Україну самостійною державою
6. 1900 З ініціативи Миколи Міхновського засновано першу політичну партію в Україні - Революційна Українська партія – РУП
7. 1954 Президія Верховної Ради СРСР прийняла Указ про передачу Криму УРСР. Завершення формування сучасної території України
8. 1574 Вийшов львівський “Апостол”, перша друкована книжка в Україні
9. 1871 Нар. Леся Українка, поетеса і громадський діяч

Березень 2020

1. 12 березня (28 лютого за ст. ст.) 1863 нар. **Володимир Іванович Вернадський** український філософ, природознавець, засновник геохімії, біогеохімії та радіогеології; перший президент Української Академії Наук
2. 1861 Скасовано кріпацтво в Російській імперії
3. 1573 Львові створено першу в Україні друкарню
4. 1814 Нар. Тарас Шевченко, світоч української нації
5. 1930 Судовий процес над 43-ма членами вигаданої сталіністами “Спілки визволення України”
6. 1863 Нар. Володимир Вернадський, академік Перший президент АН України
7. 1822 У Київському театрі відбулася перша виставка українською мовою
8. 1939 Проголошено самостійність Карпатської України
9. 1775 Цариця Катерина узаконила кріпацтво в Україні
10. 1930 Нар. Ліна Костенко, поетеса
11. 1632 Нар. Іван Мазепа, гетьман України
12. 1654 Березневі статті Богдана Хмельницького з Московським урядом

Квітень 2020

1. 6 квітня (25 березня за ст.ст.) 1836 на Полтавщині нар. знаменитий хірург **Микола Васильович Скліфосовський**
2. 26 (14 за ст.ст.) квітня 1834 у с. Татарівщина Чернігівської губ. нар. **Володимир Олексійович Бец** – анатом і гістолог, що досяг світового визнання, основоположник вчення про архітектоніку кори головного мозку
3. 1918 Нар. Олесь Гончар, письменник
4. 1632 Створення Києво-Могилянської Академії (точна дата невідома)
5. 1947 Початок операції “Вісла” – насильницького переселення українців у Польщі
6. 1945 Конференція ООН прийняла свій статут. Україна – одна із членів-засновників ООН
7. 1840 Надруковано перше видання “Кобзаря” Т. Шевченка
8. 1890 Нар. Микола Зеров, письменник і літературознавець (загинув 3.11.1937 р.)
9. 1986 Чорнобильська катастрофа
10. 1918 Ухвала Конституції УНР. Першим президентом України обрано М. Грушевського.
Державний переворот гетьмана П. Скоропадського
11. 1918 Чорноморський флот підняв український прапор

Травень 2020

1. 15 (3 за ст. ст.) травня 1845 в с. Іванівка Харківської губернії нар. **Ілля Ілліч Мечников** – видатний зоолог, ембріолог, імунолог, фізіолог та патолог

2. 25 (12 за ст. ст.) травня 1881 г. у м. Києві нар. **Олександр Олександрович Богомолець** – видатний медик, науковець в галузях патологічної фізіології, ендокринології, геронтології; Президент Академії наук Української Радянської республіки.
3. 1945 День перемоги над гітлерівською Німеччиною
4. 1907 У Києві створено Українське Наукове Товариство
5. 1954 Україна стала членом ЮНЕСКО і МОП
6. 1865 В Одесі відкрито університет
7. 1871 Нар. Василь Стефаник, письменник
8. 1848 У Львові почала виходити перша українська газета “Зоря Галицька”
9. 1817 Нар. Микола Костомаров, видатний український історик
10. 1876 Нечуваний в історії культури “Емський указ” російського уряду про заборону української мови

Червень 2020

1. 5 червня (24 травня за ст. ст.) 1857 у с. Максимівка Чернігівської губернії нар. **Володимир Валеріанович Підвисоцький** – видатний патолог та бактеріолог, професор загальної патології в Києві, організатор та перший декан медичного факультету в Одеському університеті
2. 1771 Указ Сенату про переселення тисяч українських козаків до Азова
3. 1775 Російська цариця Катерина II зруйнувала Запорізьку Січ
4. 1941 Фашистська Німеччина розпочала війну проти СРСР
5. 1917 I Універсал Центральної Ради проголосив автономію України
6. 1996 Верховна Рада прийняла Конституції України – День Конституції
7. 1704 Гетьман Іван Мазепа об’єднав Право-і Лівобережну Україну

Липень 2020

1. 988 Хрещення Київської Русі
2. 1709 Битва під Полтавою
3. 1944 Заснування Української Головної Визвольної ради
4. 1917 II Універсал Центральної Ради проголосив взаємне визначення України і Росії
5. 1863 Валуєвський указ про заборону викладання українською мовою в школах

Серпень 2020

1. 1975 У Гельсінкі 35 країн світу підписали Заключний Акт наради з безпеки і співробітництва у Європі
3. 1914 Початок першої світової війни
4. 1687 Івана Мазепу обрано гетьманом України
5. 1880 Нар. Осип Курилас, живописець
6. 1792 Переселення запорожців на Кубань
7. 1962 Космічний політ першого українського космонавта Павла Поповича
8. 1775 Царським маніфестом узаконено ліквідацію Запорізької Січі
9. 1820 У Ніжині відкрито гімназію вищих наук
10. 1883 Нар. Дмитро Донцов, ідеолог і публіцист
11. 1627 У Києві вийшов друком перший словник української мови Памви Беринди
12. 1991 Верховна Рада проголосила Акт про незалежність України. День незалежності України
13. 1856 Нар. Іван Франко, найвидатніший український письменник, літературознавець, науковий та громадський діяч

Пам'ятні дати з історії Запорізького державного медичного університету

- 1903 рік 13 липня з «високого дозволу» (можливо, царського указу) відкрито «Жіночі педагогічні курси». Директором призначений професор Ланге М.М.
- 1906 рік 27 травня на базі Жіночих педагогічних курсів були відкриті Вищі Жіночі педагогічні курси (ОВЖК), які давали освіту в обсязі університету. Директором ОВЖК залишився професор Ланге М.М.
- 1915 рік На підставі Пропозиції Міністерства народної освіти від 25 серпня 1915 року №38671 у вересні 1915 року при ОВЖК відкрито хіміко-фармацевтичне відділення.
- 1919 рік За розпорядженням Ради комісарів вищих навчальних закладів від 30 травня 1919 року, Одеські вищі жіночі курси ввійшли до складу Новоросійського університету.
- 1920 рік При фізико-математичному факультеті Новоросійського університету відкрито хіміко-фармацевтичне відділення.
- 1920 рік Цього ж року Новоросійський університет реорганізовано, ряд факультетів і відділень перетворені у вищі навчальні заклади. При цьому виділилися в окремі навчальні заклади медичний, фізико-математичний і хіміко-фармацевтичний інститути.
- 1921 рік З 28 вересня Одеський хіміко-фармацевтичний інститут існує самостійно.
- 1930 рік Одеський хіміко-фармацевтичний інститут перейменовано в Одеський медико-аналітичний інститут.
- 1935 рік До складу Одеського медико-аналітичного інституту увійшов Київський фармацевтичний інститут (Постанова НКЗ УРСР від 23 серпня 1935 року, наказ по інституту № 63 від 4 жовтня 1935 року) і він перейменований в Одеський фармацевтичний інститут.
- 1959 рік Одеський фармацевтичний інститут переведено в м. Запоріжжя (Постанова РМ УРСР від 25 липня 1959 року № 1076 і наказ МОЗ УРСР від 30 липня 1959 року № 455) і перейменовано в Запорізький фармацевтичний інститут. Відбувся перший випуск провізорів у Запорізькому фармацевтичному інституті – 148 фахівців
- 1964 рік При Запорізькому фармацевтичному інституті відкрито лікувальний факультет (Постанова РМ УРСР від 23 жовтня 1964 року № 1081 і наказ МОЗ УРСР від 27 жовтня 1964 року №484).
- 1968 рік Запорізький фармацевтичний інститут перейменовано в Запорізький медичний інститут (Постанова РМ СРСР № 61 від 29 січня 1968 року).
- 1973 рік Відкриття підготовчого факультету для іноземних громадян
- 1994 рік Постановою Кабінету Міністрів України №820 від 12 грудня 1994 року Запорізький медичний інститут реорганізовано в Запорізький державний медичний університет з наданням IV рівня акредитації.
- 2004 рік Університет пройшов чергову акредитацію та був акредитований за IV рівнем (термін дії сертифіката – до 23.11.2009 року). Отримані ліцензії на підготовку бакалаврів зі спеціальності «Лабораторна діагностика» та спеціалістів зі спеціальності «Технологія парфумерно-косметичних засобів».
- 2006 рік Університет акредитував підготовку спеціалістів за діючими спеціальностями та ліцензував усі види освітньої діяльності.
- 2007 рік Університет ліцензував підготовку спеціалістів з напрямку 1101 «Медицина» зі спеціальності 7.110106 «Стоматологія» з ліцензійним обсягом 60 осіб.
- 2008 рік Університет акредитував підготовку бакалаврів з напрямку 1101 «Медицина» зі спеціальності 6.110100 «Лабораторна діагностика» з ліцензійним обсягом

40 осіб.

- 2009 рік Університет повторно акредитований в цілому за IV рівнем, акредитована спеціальність «Технологія парфумерно-косметичних засобів», ліцензована магістратура (10 місць) з цієї спеціальності, повторно ліцензована підготовка громадян України до вступу у ВМ(Ф)НЗ та підготовка офіцерів запасу.
- 2010 рік Акредитована магістратура зі спеціальності «Технологія парфумерно-косметичних засобів», ліцензована освітня діяльність з підвищення кваліфікації, спеціалізації та стажування з напрямів «Медицина» та «Фармація» зі збільшенням ліцензійного обсягу до 2500 осіб.
- 2011 рік Університет акредитував підготовку спеціалістів та магістрів за діючими спеціальностями «Лікувальна справа», «Педіатрія» та «Фармація» і ліцензував усі види підготовки іноземних громадян, підготовку фахівців в інтернатурі (первинна післядипломна спеціалізація) та клінічній ординатурі (післядипломна підготовка лікарів).
- 2012 рік В університеті акредитована підготовка спеціалістів та проведено ліцензування магістратури зі спеціальності «Стоматологія». Проведено ліцензування магістратури за спеціальністю «Лабораторна діагностика» (рішення ДАК України від 25.05.2012 р., протокол № 96).
- 2013 рік Університет акредитував підготовку бакалаврів з напрямку 1101 «Медицина» зі спеціальності 6.110100 «Лабораторна діагностика» з ліцензійним обсягом 40 осіб.
- 2014 рік Університет повторно акредитований в цілому за IV рівнем. Проведена акредитація магістратури за спеціальностями «Стоматологія» та «Лабораторна діагностика». Повторно проведена акредитація спеціальності «Технологія парфумерно-косметичних засобів». Ліцензована підготовка громадян України та іноземних громадян до вступу у ВМ(Ф)НЗ, а також підготовка офіцерів запасу медичної служби.
- 2015 рік В Університеті акредитована підготовка в магістратурі зі спеціальності «Технологія парфумерно-косметичних засобів» та в інтернатурі зі спеціальності «Лабораторна діагностика». Отримано ліцензію з підвищення кваліфікації та спеціалізацію курсантів в галузі знань 1201, 1202 «Медицина», «Фармація».
- 2016 рік ЗДМУ отримав ліцензію на збільшення контингенту студентів, пройшов акредитацію за всіма спеціальностями, проліцензував PhD-аспірантуру та освітню діяльність за II (магістерським) рівнем галузі знань 22 «Охорона здоров'я».
- Ліцензовано підготовку здобувачів ступеня доктора філософії за третім (освітньо-науковим) рівнем зі спеціальностей 222 «Медицина» і 226 «Фармація» у галузі знань 22 «Охорона здоров'я».
- Ліцензовано освітню діяльність за другим магістерським рівнем спеціальностей 222 «Медицина», 226 «Фармація», 221 «Стоматологія».
- Вперше відбулося ліцензування освітньої послуги з підготовки здобувачів ступеня доктора філософії за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти за спеціальністю, 221 «Стоматологія» у галузі знань 22 «Охорона здоров'я».
- 2017 рік Ліцензовано освітню діяльність за другим магістерським рівнем та підготовку здобувачів ступеня доктора філософії за третім (освітньо-науковим) рівнем зі спеціальностей 228 «Педіатрія».
- Вперше ліцензовано нову спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія» у галузі 22 «Охорона здоров'я» за освітнім рівнем бакалавра.

- 2018 рік 50 років Запорізькому державному медичному університеті.
Акредитовано спеціальність «Лабораторна діагностика» зі спеціальності 224 «Технології медичної діагностики та лікування» за другим (магістерським) рівнем.
- 2019 Отримано ліцензію на розширення провадження освітньої діяльності з метою підготовки іноземців та осіб без громадянства за другим (магістерським) рівнем за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація, промислова фармація».

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАКАЗ

01 лютого 2019р.

№ 415

Про призначення кураторів груп та кафедр,
 відповідальних за курси і земляцтва

НАКАЗУЮ :

З метою виконання наказу МОЗ України від 27.11.2008 р. № 687 «Про покращення виховної роботи у вищих медичних та фармацевтичних навчальних закладах I-IV рівнів акредитації, закладах післядипломної освіти, науково-дослідних установах і закладах охорони здоров'я» та наказу ЗДМУ від 27.08.2019 р. №344 «Про організацію освітнього процесу у 2019–2020 навчальному році» **призначити нижченазваних викладачів кураторами груп 1 курсу I-го, II-го та III-го медичного факультету, 2019-2020 навчального року:**

Спеціальність «медцина»

Група	П.І.Б. куратора	посада	кафедра
1	Матвейшина Тетяна Миколаївна	доцент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
2	Козиряцька Світлана Анатоліївна	доцент	культурології та українознавства
3	Лазарик Олександра Леонідівна	ст. викладач	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
4	Щербаков Максим Степанович	доцент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
5	Скрипник Юлія Сергіївна	ст. викладач	іноземних мов
6	Вещикова Олена Сергіївна	ст. викладач	культурології та українознавства
7	Чугін Сергій Вячеславович	доцент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
8	Мартьянова Марія Євгеніївна	викладач	іноземних мов
9	Штанько Іван Федорович	доцент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
10	Писаренко Анатолій Степанович	асистент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії

11	Апт Ольга Анатоліївна	доцент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
12	Таланова Ольга Сергіївна	асистент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
13	Куліченко Алла Костянтинівна	доцент	іноземних мов
14	Шадріна Тетяна Володимирівна	доцент	культурології та українознавства
15	Павліченко Віктор Іванович	доцент	медбіології, паразитології та генетики
16	Федько Ольга Юріївна	викладач	культурології та українознавства
17	Чернявський Артур Валерійович	асистент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
18	Гавриленко Ксенія В'ячеславівна	ст. викладач	медбіології, паразитології та генетики
19	Левада Тетяна Ігорівна	викладач	іноземних мов
20	Люшинська Ганна Валеріївна	викладач	іноземних мов
21	Хмелевська Анастасія Пилипівна	асистент	медбіології, паразитології та генетики
22	Павленко Альона Сергіївна	викладач	іноземних мов
23	Вовченко Михайло Борисович	доцент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
24	Зінич Олена Леонідівна	доцент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії

Спеціальність «Педіатрія»

Група	П.І.Б. куратора	посада	кафедра
1	Петрихін Валерій Петрович	ст. викладач	охорони здоров'я, соціальної медицини та лікарсько-трудової експертизи
2	Закусилова Тетяна Олександрівна	ст. викладач	охорони здоров'я, соціальної медицини та лікарсько-трудової експертизи

Спеціальність «Стоматологія»

Група	П.І.Б. куратора	посада	кафедра
1	Тополенко Тетяна Анатоліївна	доцент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
2	Мікаєлян Геннадій Ромеович	викладач	медичної фізики, біофізики та вищої математики
3	Артюх Олена Вікторівна	доцент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
4	Абросімов Юрій Юрійович	ст. викладач	анатомії людини, оперативної

			хірургії та топографічної анатомії
5	Різник Ольга Іванівна	доцент	охорони здоров'я, соціальної медицини та лікарсько-трудової експертизи
1 сін	Попович Аліса Петрівна	доцент	медбіології, паразитології та генетики
2 сін	Грінівецька Наталія Валеріївна	доцент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
3 сін	Васильчук Наталія Григорівна	ст. викладач	медбіології, паразитології та генетики
4 сін	Приходько Олександр Васильович	доцент	медичної фізики, біофізики та вищої математики

Спеціальність «Лабораторна діагностика»

Група	П.І.Б. куратора	посада	кафедра
1	Гуліна Оксана Сергіївна	асистент	медбіології, паразитології та генетики
2	Світлицький Андрій Олександрович	доцент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
3	Точиліна Тетяна Миколаївна	доцент	медичної фізики, біофізики та вищої математики

Спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»

Група	П.І.Б. куратора	посада	кафедра
1	Лукіна Ганна Михайлівна	викладач	медичної фізики, біофізики та вищої математики
2	Трегуб Світлана Євгенівна	доцент	іноземних мов
3	Шевкун Анастасія Володимирівна	викладач	іноземних мов
4	Біляк Ніна Степанівна	викладач	медичної фізики, біофізики та вищої математики
5	Тітєвська Тетяна Василівна	ст. викладач	іноземних мов

Призначити кафедру анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії (зав. кафедри професор Григор'єва О.А., заст. зав. кафедри з виховної роботи доцент Матвейшина Т.М.) відповідальною за перший курс.

Призначити нижченазваних викладачів кураторами груп 2 курсу I-го, II-го та III-го медичних факультетів 2019-2020 навчального року:

Спеціальність «Медицина»

група	ПІБ куратора	посада	кафедра
1	Аравіцький Євген Олегович	асистент	нормальної фізіології
2	Орел -Халік Юлія Владиславівна	доцент	іноземних мов
3	Соляненко Олена Леонідівна	викладач	іноземних мов
4	Шкода Олександр Станіславович	доцент	біологічної хімії

5	Сухомлінова Ірина Євгенівна	доцент	нормальної фізіології
6	Беспала Лілія Володимирівна	доцент	іноземних мов
7	Тихоновська Марина Анатоліївна	доцент	нормальної фізіології
8	Громоковська Тетяна Сергіївна	асистент	гістології, цитології та ембріології
9	Тихоновська Марина Анатоліївна	доцент	нормальної фізіології
10	Бессараб Георгій Ігнатович	доцент	нормальної фізіології
11	Рудько Наталія Петрівна	ст. викладач	біологічної хімії
12	Крісанова Наталія Вікторівна	доцент	біологічної хімії
13	Крашевський Артем Володимирович	асистент	нормальної фізіології
14	Бушман Вікторія Сергіївна	асистент	гістології, цитології та ембріології
15	Макоїд Ольга Борисівна	доцент	біологічної хімії
16	Сазанович Лариса Вікторівна	доцент	іноземних мов
17	Омельянчик Володимир Миколайович	доцент	нормальної фізіології
18	Саліонов Володимир Олександрович	ст. викладач	біологічної хімії
19	Неруш Алла Володимирівна	ст. викладач	іноземних мов
20	Калашникова Марина Юріївна	викладач	іноземних мов
21	Бурега Ігор Юрійович	асистент	нормальної фізіології
22	Шведова Тетяна Анатоліївна	асистент	нормальної фізіології

Спеціальність «Педіатрія»

група	ПІБ куратора	посада	кафедра
1	Таврог Маріанна Львівна	доцент	гістології, цитології та ембріології
2	Скаковський Едуард Романович	доцент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
3	Кучковський Олег Миколайович	асистент	нормальної фізіології

Спеціальність «Медицина» іноземні російськомовні студенти

група	ПІБ куратора	посада	кафедра
1р	Іванченко Дмитро Григорович	доцент	біологічної хімії
2р	Сінченко Дар'я Миколаївна	ст. викладач	біологічної хімії
3р	Мешкова Олена Віталіївна	асистент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
4р	Богданов Павло Валерійович	асистент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
5р	Хитрик Аліна Йосипівна	асистент	гістології, цитології та ембріології

Спеціальність «Медицина» іноземні україномовні студенти

група	ПІБ куратора	посада	кафедра
бу	Завгородня Марія Ігорівна	асистент	гістології, цитології та

			ембріології
7у	Деген Анна Сергіївна	асистент	мікробіології, вірусології та імунології
8у	Попко Світлана Сергіївна	доцент	гістології, цитології та ембріології

Студенти після медичного коледжу

група	ПІБ куратора	посада	кафедра
1	Бессараб Георгій Ігнатович	доцент	нормальної фізіології
2	Михальченко Євген Костянтинович	асистент	біологічної хімії
3	Кучковський Олег Миколайович	асистент	нормальної фізіології
4	Жернова Наталія Петрівна	ст. викладач	нормальної фізіології
5	Васильєв Денис Андрійович	ст. викладач	біологічної хімії
6	Тихоновська Марина Анатоліївна	доцент	нормальної фізіології
7	Сухомлінова Ірина Євгенівна	доцент	нормальної фізіології
8	Богданов Павло Валерійович	асистент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
9	Якімова Наталія Юріївна	асистент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
10	Крашевський Артем Володимирович	асистент	нормальної фізіології
11	Шведова Тетяна Анатоліївна	асистент	нормальної фізіології
12	Олексієнко Алла Валеріївна	ст. викладач	кафедра іноземних мов
13	Попазова Олена Олександрівна	асистент	гістології, цитології та ембріології
14	Войтович Олександр Васильович	ст. викладач	мікробіології, вірусології та імунології
1мкп	Прозорова Тетяна Михайлівна	асистент	нормальної фізіології

Спеціальність «стоматологія»

група	ПІБ куратора	посада	кафедра
1с	Степанова Надія Володимирівна	доцент	нормальної фізіології
2с	Бурега Ігор Юрійович	асистент	нормальної фізіології
3с	Зідрашко Галина Анатоліївна	доцент	гістології, цитології та ембріології
1с ін.	Швець Володимир Миколайович	професор	біологічної хімії
2с ін.	Булдишкін Віктор Васильович	асистент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії
3с ін.	Степанова Надія Володимирівна	доцент	нормальної фізіології
4с ін.	Якімова Наталія Юріївна	асистент	анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії

Спеціальність «лабораторна діагностика»

група	ПІБ куратора	посада	кафедра
1л	Нечепоренко Альона Геннадіївна	асистент	гістології, цитології та ембріології
2л	Жернова Наталія Петрівна	ст. викладач	нормальної фізіології
3л	Жаворонкова Вікторія Василівна	викладач	іноземних мов
4л	Єрьоміна Алла Кузьмівна	ст. викладач	мікробіології, вірусології та імунології

Спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»

група	ПІБ куратора	посада	кафедра
1фт	Жеребят'єв Олександр Сергійович	ст. викладач	мікробіології, вірусології та імунології
2фт	Букіна Юлія Вячеславівна	асистент	мікробіології, вірусології та імунології
3фт	Лісничка Альбіна Миколаївна	ст. викладач	мікробіології, вірусології та імунології
4фт	Количева Наталія Леонідівна	доцент	мікробіології, вірусології та імунології
5фт	Поліщук Наталія Миколаївна	доцент	мікробіології, вірусології та імунології

Призначити кафедру нормальної фізіології (зав. кафедри професор Куц О.Г., заст. зав. кафедри з виховної роботи доцент Сухомлінова І.Є.) відповідальною за другий курс.

Для покращення виховної роботи в університеті призначити нижченазваних викладачів кураторами груп 1 курсу першого фармацевтичного факультету в 2019-2020 навчальному році:

Спеціальність – «фармація»

група	ПІБ куратора	посада	кафедра
1	Куліш Сергій Миколайович	доцент	природничих дисциплін для іноземних студентів та токсикологічної хімії
2	Щербина Роман Олександрович	доцент	природничих дисциплін для іноземних студентів та токсикологічної хімії
3	Аль-Халаф Наталія Анатоліївна	ст. викладач	природничих дисциплін для іноземних студентів та токсикологічної хімії
4	Гоцуля Андрій Сергійович	доцент	природничих дисциплін для іноземних студентів та токсикологічної хімії
5	Світлична Тетяна Семенівна	викладач	фізичної реабілітації, спортивної медицини, фіз. виховання і здоров'я.
6	Карпун Євген Олександрович	асистент	природничих дисциплін для іноземних студентів та токсикологічної хімії

7	Сазанова Інна Олексіївна	ст. викладач	фізичної реабілітації, спортивної медицини, фіз. виховання і здоров'я.
---	--------------------------	--------------	--

Спеціальність «технологія парфумерно -косметичних засобів»

група	ШБ куратора	посада	кафедра
1	Гурєєва Антоніна Михайлівна	доцент	фізичної реабілітації, спортивної медицини, фіз. виховання і здоров'я.
2	Шевченко Інна Миколаївна	ст. викладач	фармакогнозії, фармакології та ботаніки
3	Головкін Володимир В'ячеславович	доцент	фармакогнозії, фармакології та ботаніки

Призначити кафедру природничих дисциплін для іноземних студентів та токсикологічної хімії (зав. кафедри професор Панасенко О.І., заст. зав. кафедри з виховної роботи доцент Куліш С.М.) відповідальною за перший курс.

Призначити нижченазваних викладачів кураторами груп 2 курсу першого фармацевтичного факультету в 2019-2020 навчальному році:

Спеціальність – «фармація»

група	ШБ куратора	посада	кафедра
1	Нагорна Наталія Олександрівна	доцент	аналітичної хімії
2	Донченко Анастасія Олександрівна	асистент	аналітичної хімії
3	Коржова Алла Станіславівна	доцент	аналітичної хімії
4	Курінний Антон Валерійович	доцент	технології ліків
5	Кандибей Костянтин Іванович	доцент	органічної і біоорганічної хімії
6	Антипенко Олексій Миколайович	ст. викладач	органічної і біоорганічної хімії
7	Казунін Максим Станіславович	доцент	органічної і біоорганічної хімії
8	Малецька Олена Романівна	асистент	аналітичної хімії
9	Москаленко Олександра Сергіївна	асистент	органічної і біоорганічної хімії
10	Медведєва Катерина Павлівна	ст. викладач	аналітичної хімії

Спеціальність «технологія парфумерно -косметичних засобів»

група	ШБ куратора	посада	кафедра
1	Холодняк Олена Валеріївна	аспірант	органічної і біоорганічної хімії
2	Самелюк Юрій Геннадійович	ст. викладач	фізикоїдної хімії
3	Фролова Юлія Сергіївна	асистент	фізикоїдної хімії
4	Чернега Галина Василівна	доцент	фізикоїдної хімії

5	Варинський Борис Олександрович	доцент	фізколоїдної хімії
---	--------------------------------	--------	--------------------

Призначити кафедру органічної і біоорганічної хімії (зав.каф. професор Коваленко С.І.; заст. зав. кафедри з виховної роботи доцент Кандибей К.І.) відповідальною за другий курс.

Ректор Запорізького державного
медичного університету,
професор

Ю.М. Колесник

У З Г О Д Ж Е Н О :

Перший проректор

М.О. Авраменко

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

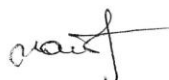
С.А. Моргунцова

Начальник юридичного відділу

С.В. Скріпкін

Голова профспілкового комітету

О.І. Панасенко

Голова ради з гуманітарної освіти та
виховної роботи

П.О. Бідзіля

Декан I медичного факультету

В.М. Компанієць

Декан II медичного факультету

Ю.Ф. Полковніков

Декан III медичного факультету

М.А. Шишкін

Декан I фармацевтичного факультету

О.А. Кремзер

Декан II міжнародного факультету

І.В. Мельник

Декан I міжнародного факультету

Д.І. Дочинець

Декан факультету післядипломної освіти

Ю.Ю. Рябоконт

Склад ради з гуманітарної освіти та виховної роботи:

1. **Бідзіля П.О.** – голова ради з гуманітарної освіти і виховної роботи, кандидат історичних наук, доцент - тел. 233-30-54
2. **Дідик С.С.** – секретар ради з гуманітарної освіти і виховної роботи, кандидат історичних наук, старший викладач - тел. 233-30-54

Члени ради:

3. **Авраменко А. І.** – кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри фізикоїдної хімії, тел. 233-61-97
4. **Алексєєв О.Г.** – кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри УЕФ, медичного та фармацевтичного правознавства, тел. 236-22-48
5. **Бірюк І.А.** - кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри технології ліків; тел. 224-69-23
6. **Богуславська Л.Ф.** – старший викладач кафедри мовної підготовки; тел. 233-20-02
7. **Ганошенко Ю.А.** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри культурології та українознавства; тел. 233-78-78
8. **Гейченко К.І.** – кандидат філологічних наук, доцент, зав. кафедри мовної підготовки; тел. 233-20-02
9. **Єфіменко С.О.** – керівник підрозділу з організації виховної роботи студентів;
10. **Жадько В.А.** – доктор філософських наук, професор кафедри суспільних дисциплін; тел. 233-30-54
11. **Кальченко В.В.** – голова профбюро фармацевтичного факультету, студент 3 курсу І фарм. ф-ту; тел. 233-50-95
12. **Кірсанова О.В.** – кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної гігієни та екології, тел. 233-70-97
13. **Куліш С.М.** – кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри природничих дисциплін для іноземних студентів та токсикологічної хімії;
14. **Малахова С.Н.** – кандидат медичних наук, доцент фізичної реабілітації, спортивної медицини, фіз. виховання і здоров'я, тел. 233-93-12
15. **Матвейшина Т.М.** – кандидат медичних наук, доцент кафедри анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії; тел. 234-24-61
16. **Пономаренко О.В.** – заступник директора університетської наукової бібліотеки, тел. 233-60-08
17. **Сепетий Д.П.** – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін; тел. 233-30-54
18. **Смагін В.В.** – голова профбюро медичного факультету, студент 5 курсу І медичного факультету, тел. 233-50-95
19. **Сухомлінова І.Є.** – кандидат медичних наук, доцент кафедри нормальної фізіології; тел. 239-89-51
20. **Тітєвська Т.В.** – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов; тел. 233-33-45
21. **Усатенко М.С.** – голова студради ЗДМУ, І медичний ф-т, 4 курс.
22. **Янушевська І.Б.** – викладач ЦППГ, тел. 233-20-02.